

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXV. letnik.

V Ljubljani, april 1908.

IV. zvezek.

Četrta postna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

IV. Prve tri Jezusove besede na križu.

(Konec.)

„Pater dimitte illis“ — oče odpusti jim, molil je Kristus z razločnim glasom, s prisrčnim zdihovanjem, s krvjo pomešanimi solzami, z razprostrtimi rokami, z očmi obrnjenimi proti nebesom. Pričel je to molitev z besedo: Oče! Kaj bi pač bilo bolj v stanu, ganiti nebeškega Očeta k milosti in odpuščenju, kakor mila beseda: Oče. Le od očetovske ljubezni je upal izprostiti odpuščenje in milost svojim sovražnikom. Zato je z besedo „Oče“ spominjal na svojo pokorščino, s katero je pridobil vse zasluženje svojega trpljenja. Gotovo ni brez pomena, da pristavi m o j Oče. Ni hotel, da bi ime Oče, ki je polno ljubezni, milosti in dobrote, obsegalo le njega samega, kot pravega, lastnega in večnega Sina božjega; temveč naj bi se razširilo tudi čez one, za katere je molil, naj bi jim bilo ime ljubezni, milosti, dobrote. In česa je prosil nebeškega Očeta? Ne preganjanja, ne kazni, ne pogubljenja za svoje sovražnike, temveč: „Odpusti jim,“ — odpuščanja, prizanašanja, zveličanja. Pričujejoči so bili tisti, ki so ga vjeli, zvezali, od enega sodišča pred drugo tirali, ga zasramovali, ga mučili, krivo pričali zoper njega, ki so tirjali njegovo smrt, ga obsodili, z biči mesarili njegovo Telo, s trni prebadali njegovo glavo in z žreblji roke in noge. Za vse te moli: Oče, odpusti jim. On ne izvzame nobenega, ne našteva njihovih hudobij, nje-

gova ljubezen pokrije vse njihove pregrehe in hudodelstva. Za vse svoje delo, za vse svoje skrbi, za svoje trpljenje in smrt on ne želi drugega plačila, nego odpuščenja sovražnikom. On prosi z ustmi, prosi s svojo krvjo, prosi s tolikimi jeziki, kakor je odprtih krvavih ran na njegovem Telesu, on prosi s celim srcem: *Dimitte illis*, odpusti jim. Oče, poglej mojo Kri, tisto dam za plačilo; glej moje trpljenje, tisto dam za njih rešitev; poglej moje življenje, tisto žrtvujem v zadostenje; poglej moje Telo in mojo dušo, tisto ponudim v dar tvoji pravici. Odpusti jim! Vse sem storil, kar si hotel; vse sem dopolnil, kar si mi naložil; izpil sem do dna kelih, ki si mi ga poslal, zato: Odpusti jim!

Predragi! Skrb Kristusova na križu za sovražnike, v kateri on pozabi sebe in svojih bolečin, bodi nam zgled prave in pristrčne ljubezni do sovražnikov, kojoj žalibog tako malo poznamo. Mi menimo, da ljubimo svoje sovražnike, ako se le ne maščujemo nad njimi. Da pa vračamo krivico s krivico, da nočemo govoriti z razžalniki, da se jih ogiblujemo, da jih nočemo pogledati, da se veselimo čez njihovo nesrečo, vsega tega nimamo za greh.

„Pater dimitte illis,“ Oče odpusti jim, odpusti vse, odpusti vsem, odpusti največje dolge, če bi bili storjeni tudi iz hudobije in preišljeno. Kristus tu moli za vse grešnike, ki so ali bodo kdaj njega razžalili. In da to doseže tem gotoveje, pristavi: saj ne vedo, kaj delajo. Oče nebeški je vso sodbo izročil svojemu Sinu. (Jan. 5, 22.) Zato pravi Kristus sam, da ga bodo sodnji dan videli priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. (Mat. 24, 30.) Pa ta sodba bo sodba božje pravičnosti, na križu pa je sodba milosti. Le tako moremo umeti, zakaj da Kristus pred svojim Očetom zagovarja pregreho Judov in pravi, da ne vedo, kaj delajo. Sovražniki Kristusovi niso spoznali Jezusovega božjega veličanstva. „Zakaj ko bi bili spoznali, bi ne bili nikdar Gospoda časti križali.“ (1. Kor. 2, 8.) Z ozirom na to nevednost je dejal tudi Peter množici, — ki se je bila zbrala okoli njega, ko je ozdravil hromega človeka — potem ko ji je očital izdajstvo na Kristusu: „Bratje! vem, da ste iz nevednosti storili.“ (Dj. ap. 3, 17.) Toda nevednost Judov je bila zadolžena, zato ostane njihovo dejanje najstrašnejše zločinstvo vseh časov. Saj bi bili lahko spoznali njegovo božanstvo iz mesijanskih prerokovanj, iz njegovega brezmadežnega življenja, iz njegovega vzvišenega nauka, iz njegovih čudežev. Le hudobija in zavist jim je prikri-

vala oči, da ga niso spoznali. Toda Kristus se ni oziral na njih hudobijo, v njem je prevladala ljubezen, zato jih opravičuje rekoč: saj ne vedo, kaj delajo.

Prvi sad svetega križa, prvi uspeh Kristusove molitve na križu je bilo spreobrnjenje v hudobijah zastaranega grešnika — Dizma, desnega razbojnika. Pregovor pravi: Kjer ima Kristus svoj oltar, si rad postavi tudi satan svoj tron. Ni čuda, da je zloba peklena postavila celo tik križa leco bogokletstva, raz katere je levi razbojnik Gizmas v zadnjih trenutkih še bruhal svoje umazane psovke na bližnji križ Kristusov, kakor to poroča sveti evangelist Lukež, rekoč: „Eden razbojnikov pa ga je preklinjal, rekoč: Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama!“ (Luk. 23, 39) Levi razbojnik Gizmas je preživel celo svoje življenje v ropu, v tolovajstvu, v tatvini, v umorih. Zdaj so bile njegove krvoželjne roke pribite na križ in njegovim nogam je zabranjeno, nositi ga po potu pregrehe; le njegovo srce še kuha srd, in ker z rokami svojih hudodelnih želj ne more izvršiti, se maščuje s svojim zlobnim jezikom. Kletev je bila v življenju njegova najljubša govorica, s kletvijo hoče tudi skleniti svoje zločinsko življenje, kajti kakršno je življenje, taka je smrt. „Najhujša kazen božja za grešnika je, da v smrti pozabi nase, ker je v življenju pozabil na Boga,“ pravi sv. Avguštin.

Če mi predragi! svoje življenje nekoliko natančneje pregledamo, ter iz njega po pregovoru: kakršno življenje, taka smrt, sklepamo na svoj konec, nas mora biti pač strah pred smrtjo. Vsak dan, vsako uro žalimo Boga in z vsakim dnem pomnožujemo svoje dolgove v knjigi življenja, ter si tako sami pripravljamo hudo smrt. Nam se dozdeva čudno, da pred prestolom božjega usmiljenja — pred Jezusovim križem stoječi vidimo nesrečno smrt trdovratnega razbojnika; če pa dejstvo premišljujemo bolj vestno, moramo občudovati previdnost božjo, ki nam v obupni smrti levega razbojnika ponuja svarilen nauk, da se ne smemo predrzno zanašati na zasluženje trpljenja Kristusovega in grešiti brez strahu, temveč skrbeti, da se po dobrih delih in pravičnem življenju storimo vredni njegovega zasluženja, da v strahu in trepetu skrbimo za svoje izveličanje in delamo pokoro za svoje grehe že v življenju, kajti pozna pokora utegne biti zamujena pokora.

Komaj je spregovoril levi razbojnik svoje pregrešne besede, s kojimi je zasramoval Kristusa, že se sliši zagovor nedolžnega

Jezusa iz ust spokornega razbojnika ob Jezusovi desnici: „Se tudi ti ne bojiš Boga, ker si v ravno istem obsojenju? In midva sicer po pravici, zakaj po zasluženju svojih del prejemava; ta pa ni nič hudega storil.“ (Luk. 23, 40, 41.) O plemenit zagovor Kristusove nedolžnosti! o sijajno, očitno spoznanje svete vere! Čuditi se moramo, kako da je prišel desni razbojnik do spoznanja Kristusove nedolžnosti. Od njegovih sovražnikov je slišal o njem le hudo; znano mu je bilo, da ga imenujejo zapeljivca, puntarja, bogokletneža; bil je priča vsega zasramovanja Kristusovega, ni pa slišal nikogar, ki bi ga bil hvalil ali zagovarjal. In vendar spozna očitno: Ta ni storil nič hudega. Odkod je prejel Dizmas to prepričanje, odkod srčnost, da si upa to prepričanje javno izgovoriti in to ob času, ko si niti apostoli ne upajo blizu križa. „Haec mutatio dexteræ excelsi,“ ta sprememba pride od desnice Najvišjega. (Ps. 76, 11.) Ob desnici Kristusovi viseč videl je desni razbojnik Jezusov nenavadni dušni mir, njegovo občudovanja vredno krotkost in potrpežljivost, slišal je, s koliko iskrenostjo da moli celo za svoje sovražnike. Vse to ga napolni s spoštovanjem in občudovanjem do Jezusa, v srce ga boli, ko ga sliši zaničevati; rad bi ga branil, a njegove roke in noge so priklenjene h križu, ničesar nima več v svoji oblasti, razen srce in jezik, to dvoje on daruje Kristusu. V svitu Jezusove nedolžnosti on v užaljenem srcu čuti svojo krivdo, ves potrt se poln zaupanja sam obtoži najboljšemu dušnemu voditelju, očitno spozna vse svoje pregrehe zavoljo katerih so ga križali in voljno sprejme smrt na križu v zadostenje svojih pregreh.

Od desnega razbojnika se učimo, da ni treba obupati nobenemu, tudi ne največjemu grešniku, ako ga le posnema v ponižni molitvi in v prisrčnem kesanju svojih pregreh. Roka božja nikomur ni prikrajšana, in ko bi bil kdo živel leta in leta brez Boga in njegove milosti, pri usmiljenem Bogu še najde odpuščanje, ako ga le išče odkritosrčno.

Spokorni tovariš križanega Jezusa je spolnil vse pogoje, ki so potrebni v odpuščenje grehov. Kesal se je v srcu, spovedal se je očitno in zadostoval je z voljnim trpljenjem. Zato se je obrnil le še za sveto odvezo k Jezusu rekoč: „Gospod! spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo.“ (Luk. 23, 42.) Kolika živa vera v nadnaravno dostojanstvo Kristusovo je izražena v teh besedah. On imenuje Kristusa Gospoda v trenutku najglobokejšega poniževanja, ko najbolj zavrženemu hudodelniku enak visi

med morilci na križu. Niso se še godili oni čudeži, ki so spremeljali Kristusovo smrt, ni še otemnelo solnce ni se še tresla zemlja, niso se še odpirali grobovi in ne še vstajali mrličiči. Kaj je primoralo Dizma, da veruje v Kristusovo veličanstvo? Jeli križ njegov tron? trnjeven venec njegova krona? kri njegov škrlat in zasramovanje prisega udanosti njegovega ljudstva? Dizmas spozna Kristusa križanega za svojega Gospoda — a spozna ga tudi za svojega Boga, ko ga prosi onega pomiloščenja, kojega mu ne more podeliti nobeden človek, nobeden angel, temveč le vseomogočni Bog. Zares njegova vera je večja od vere apostolov, ki so dvomili nad njegovim božanstvom vkljub tolikim čudežem, medtem ko je Dizmas molil k njemu, ko je bil v enaki kazni kakor roparji, s takim zaupanjem kakor da bi kraljeval v nebesih. (Krizost.) Desni razbojnik pozabi v trenutku na vse svoje trpljenje, nič ne prosi za rešenje ali okrajšanje kazni, se nič ne potožuje čez trdosrčnost sodnikov, vse njegove misli in želje se združujejo v ponižni in zaupni prošnji: „Gospod! spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo.“

Kako velik razloček je pač med potrpežljivim razbojnikom in med trpini današnjih dni. Eden razbojnikov je preklinjal v svojem trpljenju, drugi pa je hvalil Boga. Katerega pa mi posnemamo? Kako pa mi prenašamo trpljenje, koje nam Bog pošilja? Ali tudi mi kdaj v trpljenju hvalimo Boga? Prošnja desnega razbojnika je bila ponižna, čutil se je nevrednega, prositi kaj več, nego da se ga le spominja; bila je verna, ker je spoznal, da le oni bo večno srečen, kogar se Kristus spominja. Desni razbojnik je v svoji molitvi prvi Kristusa očitno spoznal za kralja ter tako potrdil, da mu po pravici gre ono ime, koje mu je Pilat le hinavsko napisal nad zglavje: Jezus (N.) kralj (J.) O sv. Dizmas, ti mojster prave molitve, ti zgled resnične pokore! uči nas prav moliti, uči nas z živo vero, s pravim zaupanjem in s sveto ljubeznijo vrniti se k Bogu.

Tako prisrčna molitev ni mogla ostati brez uspeha. Dizmas je bil takoj uslišan, prejel je iz Jezusovih ust sladko zagotovilo, da so mu odpuščeni vsi grehi, zadobil je popoln odpustek in obljubo večnega zveličanja po Jezusovih besedah: „Resnično ti povem, danes boš z menoj v raju.“ (Luk. 23, 43.) Nam se zdi skoraj neverjetno, da bi mogel ropar, ki je imel za seboj življenje polno največjih hudobij, še v zadnjem trenutku zadobiti odpuščenje in še isti dan priti v nebesa. In vendar mu je to obljubil

Kristus sam, večna resnica, in svojo obljubo potrdil s prisego rekoč: „Resnično ti povem!“ Kdo bi tu ne občudoval usmiljenega Srca Jezusovega? Dizmas, največji razbojnik, ropar, morilec, kojega rok se še drži človeška kri, ki zasluži najglobokejši pekel, postane s pomočjo milosti božje v trenutku opravičen in zasliši tolažilne besede: „Še danes boš z menoj v raj.“ Prosil je Kristusa le za spomin a dosegel je več, nego je prosil, izprosil si je zagotovilo večnega zveličanja.

Po Jezusovi besedi: „Resnično ti povem . . .“ zgubil je za Dizma križ vso svojo bridkost, on sam postal je ves drugačen človek, iz največnega nesrečneža nad vse srečen. Te besede Jezusove dajejo pa tudi nam veselo tolažbo, da nam ni treba obupati, če bi bili še tako hudo žalili Boga. Bog je pripravljen nam odpustiti — „resnično ti povem;“ on nam bo odpustil naglo, kakor hitro mi zapustimo greh — „še danes boš z menoj v raj.“ Jezusove besede nas pa tudi svarijo pred predrznim zaupanjem; ko pravi: „resnično ti povem“ — naj se drugi grešniki učijo iz tvojega zgleda, da je pravo pokoro delati težka reč. Pri Jezusovem križu je bilo veliko grešnikov, a le eden je dosegel odpuščenje. Bog je obljubil odpuščenje onim, ki delajo pokoro za grehe, ne pa tistim, ki se predržno podajajo v grehe. Resnična pokora pa preseza slabe človeške moči, ter ni mogoča brez božje pomoči, ker more biti storjena le zavoljo Boga. Lahko je sicer trkati na prsa, z jezikom moliti kesanje, z mrljim srcem obljubiti poboljšanje, a delati pravo pokoro, svoje grehe obžalovati le zavoljo razžaljenja večne dobrote, storiti nepremakljiv sklep poboljšanja, to je nad vse težavna reč. Posnemajmo torej Dizma v njegovem spreobrnjenju. Če se nisimo sramovali, ga posnemati kot grešnika, se tudi ne obotavljajmo z gledovati se nad njegovo pokoro, kakor nas opominja sv. Krizostom, ko piše: „Ne sramujte se imeti roparja za učenika, kojega se tudi ni sramoval Gospod, ter ga prvega sprejel v sveti raj. Nikdo naj ne zardi, če si izvoli onega za učenika, ki je bil pred vsemi ljudmi vreden, občevati z Jezusom v svetem raj.“

Še ni končal Jezus svoje oporoke na križu, ker še ni ogorčil one, ki ga je kdaj v Betlehemu pozdravila prva. Zato se obrne sedaj k *Mariji*, da ji pred smrtjo podari v spomin in v pomoč njega, ki se je med vsemi učenci najglobokeje utopil v njegovo ljubezni plamteče Srce, sv. Janeza, ki nam to sam pripoveduje v svojem veličastnem evangeliju: „Ko je tedaj Jezus

mater in učenca, katerega je ljubil, videl zraven stati, reče svoji materi: Žena, glej, tvoj sin. Potlej reče učencu: „Glej tvoja mati!“ (Jan. 19, 26. 27.) Kratke besede, — a neizcrpljiv pomen. Te besede obsegajo v kratkem vse, kar je trpela Marija pod križem svojega Sina. Bila je njegova mati in sicer mati v polnem obsegu besede in ker se je Jezus upodobil in včlovečil povsem iz njene najčistejše krvi, mu je bila Marija v gotovem pomenu oče in mati, in ljubezen, ki jo sicer imata oba do otroka, je bila združena v njenem deviškem srcu. Njeno srce je bilo polno ljubezni do Jezusa, če je gledala njegovo neprimerljivo lepoto: „Lepši si podobe, ko človeški otroci, prijetnost je razlita čez tvoje ustnice.“ (Ps. 44, 3.) Nje srce je bilo polno začudenja, ko je videla, da je z vsemi darovi narave in milosti najbogatejše obdarovan. In ker je vedela, da nje edini sin ni samo človek, temveč tudi Bog, da ni samo njen sin, temveč tudi Sin večnega Očeta, zato ga je ljubila s toliko ljubeznijo, s koliko mora Bog ljubljen biti, ljubila ga je z nadnaravno, z nadangelsko ljubaznijo, tako da so povsem resnične besede sv. Epifamija, ki piše: „Constat, quia plus omnibus Maria dilexit,“ gotovo je, da je Marija Kristusa bolj ljubila, nego vsi drugi. Ker je pa mera ljubezni obenem mera žalosti nad trpljenjem ljubljene osebe, zato lahko rečemo: Marijina žalost je bila brezmejna, ker je bila neizmerna njena ljubezen. Po vsej pravici se torej imenuje Marija žalostna Mati, Kraljica mučnikov, ker vse, kar je trpel Jezus na svojem Telesu, je trpela ona v svojem srcu.

Predragi v Gospodu! veliko je trpela Marija, a trpela je pri križu nedolžnega Jezusa. Tudi med nami imajo mnogi veliko trpeti, a trpijo pri križu grešnega razbojnika, ker trpijo zavoljo svojih grehov, zavoljo pregrešnega nagnjenja, kojemu so pripuščali preveč svoje volje, trpe zavoljo svojih strasti, katerih niso brzdali kar v začetku, trpijo zavoljo svojega popačenega mesa, katero so preveč razvadili. Njihovo trpljenje ni združeno z Jezusovim, zato pogreša zasluženja za nebesa. Le kdor trpi nedolžno, kdor voljno prenaša svoje trpljenje, bo deležen Jezusove obljube: „Blagor preganjanim zavoljo pravice, ker njih je nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 10.)

„Žena, glej tvoj Sin!“ Čudno, da Jezus v svoji oporoki Marijo nazivlje z besedo žena in ne mati. Bogoslovci navajajo za to več vzrokov. Predvsem je bilo ime žena takrat častljivo, ter so ga Judje rabili za vse ženske osebe, bodisi visokega ali

nizkega stanu, samske ali omožene, ter nazivali z njim tudi matere. Beseda žena v ustih umirajočega Jezusa pa ima tudi lahko namen naznaniti, da se hoče odpovedati svojih sinovskih pravic na ljubo Janezu, kojemu je izročil v varstvo Marijo. Obenem je imel Jezus skrivnosten namen z besedo žena. Ni hotel rabiti imena mati, da ne bi s tem pomnožil bolečin v materinem srcu Marijinem, ker bi utegnilo to ime biti sovražnikom povod, da zasramujejo tudi njo. Z besedo žena pa je Jezus tudi hotel opomniti na ono močno ženo, ki naj bi vsled najstarejše mesijanske obljube strla kači glavo, in ker se je prerokovanje imelo ravno sedaj spolniti na Mariji, zato so morale za trenotek molčati vse vezi krvnega sorodstva in zato je bilo ime žena tedaj bolj umestno, nego ime mati.

„Žena, glej tvoj sin!“ Ljubezen in žalost sta se skušale v Jezusovem Srcu. Kadar je pogledal svojo mater, je rastla njegova ljubezen, kadar je pa videl njeno žalost, se je množila žalost tudi v njegovem Srcu in oboje — ljubezen in žalost — je vnelo njegovo Srce tako, da je moral razodeti svoj dušni stan tudi z besedo rekoč: „Žena, glej tvoj sin!“ Te besede so na prvi pogled silno bridke za Marijo. Morala je pač nehote vzdihniti s sv. Bernardom: „Kaka zamena! Janeza dobim mesto Jezusa, služabnika mesto Gospoda, učenca mesto Učenika, sina Cebedejevega, mesto Sina božjega, človeka mesto Boga!“ Tako bi bila mogla Marija tožiti, ko je slišala Jezusove besede: Žena, glej tvoj sin! Ako jih je pa premišljevala natančneje, ter spoznala, da je božji Zveličar z Janezom izročil vse ljudi njeni materini skrbi, želeč naj bi vsem postala mati srednica in pomočnica, tedaj se je brez ugovora udala v oporoško naredbo svojega božjega Sina, ter z Janezom nas vse sprejela za svoje otroke.

Kako srečni smo, predragi kristjani! da smo tako bogato oskrbljeni v Jezusovi oporoki, v kateri smo prejeli Marijo v svojo ljubljeno mater! Da bi se pač vedli skazovati vedno njene vredne otroke! Tega nas pa najbolje uči sv. Janez. Z nedolžnostjo svojega življenja, z deviško čistostjo je on zaslužil toliko naklonjenost Jezusa in njegove deviške Matere, da ga umirajoči Zveličar spozna vrednega zaupati mu svojo Mater. Kristus je ženin, Marija pa mati čistih duš in čisto, nedolžno življenje je kratka in gotova pot k Jezusu in Mariji. Preiščimo torej v tej zadevi svojo vest, jeli čista in prosta vsake mesene strasti. Poglejmo svoje roke, so li proste vsega nespodobnega dejanja, svoj jezik, svoje

oči, svoje ušesa, jih li ne posojujemo radi umazanemu govorjenju, gledanju, poslušanju? Poprašajmo se sedaj tukaj pod svetim križem, smo li toliko nedolžni, da smo vredni sprejeti biti za Marijine otroke mesto Jezusa. Ako ne, ne ločimo se od žalostne matere Marije, dokler ji z obljubo poboljšanja v tej zadevi ne potolažimo užaljenega materinega srca.

Da bomo pa vredni, biti otroci naše ljube Gospe, moramo biti tudi neustrašeni Jezusovi učenci, kakor sv. Janez. V prvem strahu na Oljiski gori ubežal je sicer tudi on, ko so sovražniki prejeli Jezusa; a kmalu se je osrčil, ter junaško sledil z Marijo za Jezusom obloženim s križem, ter z njo vstrajal pod križem na Kalvariji. S tem se je skazal najzvestejšega, neustrašenega učenca Jezusovega, in s tem je zaslužil izredno čast in visoko srečo posinovljenca žalostne Matere.

Enako srčno in neustrašeno pred sovražniki Kristusovimi moraš vstrajati tudi ti ob strani križanega, v stranki Jezusovih učencev, če hočeš biti gotov materinstva Marijinega. Nobena nevarnost, nobeden strah, nobena krivica te ne sme omajati. Vsak čas, tudi tedaj, ko vsi okoli tebe zaničujejo in zasmehujejo Kristusa, ter ga iznova križajo s svojimi grehi, moraš ti zvesto stati v njegovih vrstah in brez bojzljivosti govoriti s sv. Pavlom: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? ... Svest sem si namreč, da ne smrt, ne življenje, ne angeli, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, katera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.“ (Rim 8, 35, 38.) Pravi otrok Marijin mora biti pripravljen za Jezusa in z Jezusom trpeti.

„Potlej reče učencu: Glej, tvoja mati! In od tiste ure jo je učenec k sebi vzel.“ (Jan. 19, 27.) O med vsemi ljudmi najsrečnejši Janez! kako neprimerno dragoceno plačilo si prejel za svojo zvestobo, s katero si vstrajal pri Jezusovem križu! Zakaj pa Kristus svoje matere ni podaril sv. Petru ali sv. Jakobu, ali kateremu drugemu učencu? Med drugimi že omenjenimi razlogi je tudi ta, ker so drugi učenci le od daleč hodili za Jezusom, sveti Janez pa je trdno stal zraven križa. Sedaj je bil bogato poplačan za svojo vstrajno ljubezen do Jezusa. Lahko je sedaj pozabil na svoj nizki rod, na svoj ubožni stan, lahko je zapustil svoj čolnič in ribje mreže, lahko se je ločil od svoje telesne matere, ker je bil izvoljen za brata Kristusovega, za sina Matere božje. Kdor Bogu zvesto služi, postane prijatelj božji in otrok Marijin. „Po-

sihmal vas ne bom več imenoval hlapcev . . . imenoval vas bom prijatelje.“ (Jan. 15, 18.) „Glej tvoja mati!“ Te besede so vnele novo ljubezen do Marije v srcu Janezovem, zato pristavi „In od tiste ure jo je učenec k sebi vzel.“ Janez je sprejel Marijo v svoje stanovanje, da bi za njo skrbel, jo ljubil in častil, kakor nekdanj njen deviški zaročnik sv. Jožef.

Ker pa Marija, mati vseh živih, ni bila izročena samo Janezu, temveč tudi nam, zato jo sprejmimo od Jezusa s tolikim veseljem kakor sv. Janez. Ne imenujmo je v prihodnje več drugače, nego svojo mater, skazujmo ji isto spoštovanje in ljubezen, kakršno imajo najboljši otroci do svoje telesne matere, ter nikdar ne omahujmo v pobožnosti in v češčenju Marijinem; v vsaki skušnjavi, zlasti pa kadar nas peklenski sovražnik hoče oropati zaklada svete čistosti, pribežimo k Mariji, katera je strla glavo peklenski kači. Križani Jezus bodi naš oče, žalostna Devica naša mati, tako bomo Benoni, t. j. otroci žalostne matere Marije, in nobeden sovražnik nam ne bo mogel škodovati. Zato se sedaj klečoč priporočimo naši žalostni materi Mariji, rekoč:

O naša najslajša mati Marija! Besede tvojega umirajočega Sina, s katerimi nam je dal tebe za mater, nas pa tebi za otroke, nam dajo pogum, da mi grešniki upamo tebe imenovati Mati. Bodi ti naša mati, dovoli nam, da se vselej k tebi zatekamo in pomoči iščemo pri tebi! Tvoje usmiljeno materinsko srce nam je porok, da nas ne boš zavrgla, četudi do sedaj nismo bili vredni tvoje pomoči. Tvoja oblast čez milostno Srce Jezusovo nas zagotavlja, da nam boš vselej izprosila vse milosti, koje potrebujemo, da poboljšamo svoje življenje in stanoviti ostanemo v Jezusovi in tvoji ljubezni. S svojo sladko tolažbo nas ojači in krepčaj, da v pokori za svoje grehe ne onemoremo, da natančno izvršujemo trdne sklepe, ki smo jih storili sedaj pri velikonočni izpovedi in da v prihodnje napredujemo na poti čednosti in popolnosti. Bodi, o Marija naša mati v življenju in v smrti. Amen.

Ivan Rotner.

2. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Iv. Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčil Fr. Stuhec)

V. Brezbriznost v verskih zadevah.

Ti pa, kateri so mimo hodili, so ga preklinjali, in s svojimi glavami zmajevali. Mat. 27, 39.

„Vae mundo a scandalis“ — gorje svetu zavoljo pohujšanja. Zadnjič smo premišljevali, kako je svet poln pohujšanja: pohujšanje je že v domači hiši, pohujšanje v tovarišiji, pohujšanje na cesti, med delavci je in služabniki, v samoto sili in v društva, nahajaš ga celo v cerkvi. Sv. Ambrož je videl v cerkev iti nališpano žensko in je rekel: „Kam? morebiti v cerkev? Mislil sem, da greš v gledališče!“ Zastavil ji je pot, ni smela v cerkev. Pohujšanje po dnevu, pohujšanje po noči, pohujšanje po obleki, po jeziku, po pogledu, po darilih, po pismih in pesmih, pohujšanje po slabih knjigah, pohujšanje po brezstidnih podobah, pohujšanje v gledališčih, pohujšanje na plesiščih! Pač, gorje svetu zavoljo pohujšanja!

Nedvomno največ pohujšanja povzročita gizdost in jezik. Judita se je oblekla v svojo lepotijo, in Holofern je izgubil glavo. O jeziku pa pravi sv. Jakob: *Jezik je majhen ud in vendar velike reči napravi. Glejte majhen ogenj velik gozd zažge; tudi jezik je ogenj, zapopadek vse hudobije.* Jezik zmiraj dalje zasega duše nego plamen okoli sebe grabi. Odtod: „gorje svetu . . .“

Sin božji je donesel dobro seme iz nebes, iz nebeških žitnic ter ga je posejal po svetu. To mora res dobro seme biti, ki tako lepo poganja v srcu, v krščanski hiši, v župniji. A pride sovražnik, pohujšljivec, ter naseja ljulike vmes! Vso žetev pokvari! *Gorje, ker Sin človekov bo postal svoje angele in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujšanje in ga bodo vrgli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi.*

Tedaj, kristjani, stojte močni v veri, da vas povodenj pohujšanja ne spodnese, da posebno tebe, mladina, ne zanese na široko pot pogubljenja!

Pa zadosti o tem! Premišljujmo sedaj peto Marijino žalost!

I. Nove vrste žalost! Mati je obsojena, da gleda, kako ji njen Sin pred njenimi očmi umira, Sin, ki ga je tako goreče ljubila, ki ga, dasi je nedolžen, tako grozovito mučijo. „Pod križem pa je stala njegova Mati!“ Poglejte to žalostno mater pred križem, pa povejte, se-li da žalost katere matere primerjati z njeno!?

Ko je Jezus prinesel svoj križ na Golgoto, so naglo in siloma strgali z njega obleko, tako da so se vse rane znova obnovile, ker se je obleka prijela telesa in vsušila v kri. Znova teče curkoma kri iz presvetega Telesa, teče za naše grehe. Potem ga zgrabijo in vržejo na križ, kakor če kdo tolar vrže na mizo in svoj dolg plača, tako so vrgli Jezusa na les sv. križa, na katerem je On poravnal naše dolge! „On pa ne odpre svojih ust, kakor ovca, katero peljejo, da jo zakoljejo.“ (Iz. 53, 7.) Nato mu pribijejo noge in roke z žreblji; postavijo križ, in tako puste križanega počasi umirati. O, zdaj je prišel oni napovedani trenotek: *Kadar bom povišan, bom vse potegnil nase!* Po svoji smrti namreč je odrešil nas vse. Zato ima iztegnjene roke; podaja ti jo, da tudi tebe na-se potegne; obe roki ima iztegnjeni, da bi vse objel in pritisnil na svoje Srce. Tebe nič drugega ne stane, kakor da mu podaš svojo roko.

Rabelji zdaj zapuste Jezusa, Marija pa ga ni zapustila, ampak je stopila bliže h križu, da bi bila priča smrti. Kako tudi bi mati mogla pustiti otroka samega na smrtni postelji! Vse, kar je Jezus pretrpel, trpela je tudi Marija, in ran toliko kakor na Jezusovem telesu je žgalo v Marijinem Srcu. „Kdor je bil takrat na gori Kalvariji — pravi sv. Krizostom —, bi lahko videl dva oltarja: na enem (križu) se je Jezus daroval, na drugem pa je Marija sebe darovala Bogu na svojem Srcu.“

Druge matere umirajočemu otroku pomagajo, popravijo mu posteljo, zglavnik mu podložijo, položijo mu roko na glavo, pomočijo mu ustnice. Marija tega ni mogla. *Žeja me* — je klical Jezus. Marija mu ni mogla ugasiti žeje; kako jo je to bolelo! Ni ga mogla doseči, da bi ga vsaj objela, ko jo je tako ljubeznivo gledal s križa, proseč pomoči. *Jaz sam sem tlačil stiskalnico, in nikogar ni bilo z menoj; okoli sem se oziral, in ni bilo pomočnika, iskal sem, in ni ga bilo, ki bi mi pomagal.* (Is. 63, 3) V nebesa se ni mogel ozreti, ker mu je bila trnjeva krona na poti, in v preveliki žalosti zakliče: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*

Dopolnjeno je in je nagnil svojo glavo ter izdihnil dušo.
 — Grozna smrt Jezusova, to je peti meč ki je prebodel Marijino Srce!

Judje pa so Jezusa na križu še sramotili. Prav takrat, ko božji Sin umira za človeka, hodijo ljudje mimo križa, se pomenukujejo, zmajujejo z glavami ter so ga zasmehovali! Kako so brusili peti meč, ki je bil itak že preveč oster za Marijo!

II. Ti Judje pa nam oznanjajo, kdo je kriv pete Marijine žalosti! Tisti so, ki jim vere manjka, prave, žive vere. Kristjani, takih je zdaj veliko, veliko na svetu. Ravnotako hodijo mimo križa, mimo cerkve, visoko pokonci nosijo glavo ter majejo z njo rekši: jeli ta Sin božji! Ker ne slišijo nikdar besede božje, pa mine vera, kakor voda mine iz posode; naenkrat začnejo dvomiti; samo tisto verjamejo, kar jim je prav, vse drugo zavržejo. Enim ni prav tretja, drugim ne šesta zapoved, tem ne ugaja spoved, onim ne post; eni se spodtikajo nad peklom, drugim so duhovniki na poti itd. Kvečjemu priznavajo Boga in si ga mislijo kot starega očeta, ki k vsemu prikim, kar njegovi sinovi počenjajo. Toda on je kralj, ki se je preselil s križa na desnico Boga Očeta vsemogočnega, odkoder bo prišel soditi vse ljudi, žive in mrtve. *Če sem jaz Gospod, kje je moj strah?* (Mat. 1, 6.)

Odkod pride nevera? a) Nevednost je je kriva. Le vprašaj onega, ki je brezbrizen v verskih zadevah, še toliko ne ve, kakor desetletni deček. In četudi vedo, pa nočejo vedeti. Gledajo, pa ne vidijo, poslušajo, a ne slišijo. Kakor po temi tavajo, dokler ne zadenejo ob steno, tedaj šele se jim zasveti, prej nič ne vedo, kam grejo. Pravijo, da so dobri kristjani, so pa vendarle kakor sukno, ki je izgubilo barvo. b) *Gizdavost in ošabnost.* Vera zahteva, da svojo pamet podvržemo božji resnici. Napuh je vzel angelom nebesa, prvemu človeku raj, napuh nam jemlje raj iz srca. Veren človek ima nebesa v srcu, naj kdo reče kar hoče, malomarnež v verskih rečeh pa pekel. „Sanio to verujem, kar vidim.“ Ni res! Ali si že videl Rim? Gotovo ne, pa vendarle moraš verjeti, da je, če hočeš veljati za pametnega človeka. Zakaj? ker drugi to trde. Če je pa sam Sin božji prišel iz onega sveta povedat, da je v nebesih samo veselje in da v peclu gori, tega pa ne veruješ?

Gizdalin in ošabnež hoče imeti nekaj posebnega, da bi ga ljudje občudovali. Zato ima klobuk drugače na glavi, brke dru-

gače zavilane in suknjo drugače prirojeno; ženska ima drugače lase napravljene, drugače robec zvezan, še hodi drugače kot druge. Zato pa tudi tiste vere nočejo, ki jo imajo drugi ljudje; preveč preprosta jim je. Vero hočejo imeti po novi modi, toda „ne vejica od besede božje ne bo prešla.“ Več imajo opraviti s konji ko z vero, več s psom ko s svojo večnostjo. A ker hočejo vse drugače imeti, tedaj pa naj le pazijo, da ne bo večnost popolnoma drugačna nego si mislijo!

c) *Grešno življenje.* Ker se vest oglašča, pa reko, da ni pekla, ni večnosti; nič se bati, to ni res, to je izmišljeno, to so si duhovniki izmislili! Nekateri pravijo: odkar sem še bolj pameten postal, pač tega ne verujem. Laž, debela laž! Da bi ti rekel: odkar sem hudoben postal, odkar sem zašel na grešne poti, odkar sem se začel družiti z zavrženimi ljudmi, sem vero izgubil! Sv. Ciprijan: „Nikdo naj ne misli, da bi dobri sv. vero pustili; nevihta samo pleve in slamo odnese, pšenica ostane.“

Predragi! Sedaj pa Mariji narediti na njeno žalost veselje! Vaša vera naj bo živa, to je, živite po nji. Trdna naj bo; ne pustite, da bi vam tu kdo mejnike prestavljal! Sklepam pa z besedami sv. Pavla: „Ljubi! ker imam vso skrb, pisati vam o vašem občnem zveličanju, se mi je potrebno zdelo, pisati vam in prositi vas, da se vojskujete za vero, ki je svetim izročena.“
— *Kdor veruje, bo zveličan. Amen*

Peta postna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

V. Jezusove poslednje besede na križu.

Moji bližnji so me zapustili, in kateri so me poznali, so me pozabili.
Job. 19, 14.

Med mnogimi žrtvami, koje je med kristjani izbrala grozovitost rimskih cesarjev, je bil tudi sv. duhovnik Lucijan, ki je umrl leta 312 vsled nasledkov krutega mučeništva. Lucijan je bil zelo nadarjen mož, znan kot večšč jezikoslovec. V Antijohiji, kjer je bil posvečen v duhovnika, je ustanovil šolo, v kateri je sam poučeval javno in brezplačno. Tega vzglednega moža da prejeti cesar Dioklecijan in postaviti pred sodnike. Vprašajo ga, kdo da je, od kod da pride in katero da je njegovo opravilo? Na vsa ta vprašanja je odgovoril Lucijan enomerno in kratko: Kristjan

sem! Ker ni bilo od njega dobiti drugega odgovora, ga vržejo v ječo, ga mučijo na tezavnici, a tudi med najhujšimi mukami ne odgovori drugega, nego: Kristjan sem! Po dolgem času, ko jega je preživel sv. mož med strašnimi mukami, da cesar v ječi poprašati, je li še živi mašnik Lucijan? Mučenik pa odgovori: „Povejte cesarju, da sem kristjan“ in med temi besedami izdihne svojo blago dušo.

Kako kratka, pa mnogoobsežna je bila beseda, s katero je odgovoril mučenik Lucijan cesarju na vsako njegovo vprašanje in za katero je daroval tudi svoje življenje. Tudi naš Zveličar je govoril na križu le še malo besedi, a te so bile toliko pomenljive, da bi o vsaki lahko pisali obširno knjigo, preden bi pozajeli globoki pomen, ki ga v sebi hrani vsaka teh besedi. Prve tri besede umirajočega Jezusa — njegovo duhovsko oporoko — smo premišljevali v zadnji pridigi, danes pa si oglejmo še poslednje štiri besede, v kojih Jezus naznanja vrhunec svojega trpljenja in med kojimi sklepa svojo zemeljsko življenje.

Četrta Jezusova beseda na križu se glasi: *Eli, Eli! lama sabaktani?* To je: *Moj Bog, Moj Bog! zakaj si me zapustil?* (Mat. 27, 46.) Že nekaj časa je visel Kristus na križu. Molil je medtem za svoje sovražnike, pomilostil spokornega razbojnika, potolažil svojo mater in one zveste duše, ki so vstrajale pod križem. Tu naenkrat odtegne solnce ob jasnem poldnevu svoje žarke in gosta tema se stori na Golgoti. „Od šeste ure pa se je tema storila po vsej zemlji do devete ure.“ (Mat. 27, 45.) Vse potihne, zasramovalci obmolknejo in divji krik poleže. Strah obide množico, mnogi se ozirajo skesani proti križu, trkajo na svoja prsa in resnih obrazov se vrnejo v mesto. A tudi Jeruzalem pokriva strašna tema in v črno noč je ogrnjena vsa zemlja. V tej strašni temi je priklopelo Jezusovo trpljenje do vrhunca, tako da mu je izsililo iz ust milo pritožbo: „Moj Bog! Moj Bog! zakaj si me zapustil?“ Pač se ni čuditi, da se je svitli dan spremenil v temno noč, ko je začel umirati Kristus — solnce pravice. Ker je trpel Stvarnik narave, žalovala je za njim vsa narava in zato je tudi solnce takorekoč proč obrnilo svoj obraz, da ne bi gledalo največje gnjusobe.

Da bi pač tudi nas predramila čudna prikazen v naravi ob Kristusovi smrti, da si v sredi teme prižgemo luč, luč svojega razuma, da bomo videli in ravnali po besedah sv. Pavla: „Vrzimo od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe.“ (Rimlj. 13, 12.)

In okoli devete ure je Jezus z velikim glasom vpil: Moj Bog, Moj Bog! zakaj si me zapustil? Kako pač je mogel Jezus tožiti, da je zapuščen od Boga? Ni li on sam pravi Bog? druga božja oseba? enoistega, nerazdeljivega bistva in narave z Očetom in sv. Duhom? Jeli po svojem včlovečenju nehal biti Bog? Nikakor ne! Po svojem včlovečenju on združuje v sebi božjo in človeško naravo v eni, in sicer v božji osebi — on je Bog in človek. In vendar toži: „Moj Bog, Moj Bog! zakaj si me zapustil?“ Pomen teh besed je, da je božja narava v Jezusu prepustila njegovo človeško naravo trpljenju, ne da bi jej le količkaj pomagala. Učeni Hugo od sv. Viktora nam to pojasnuje na primernem zgledu. Mislimo si, pravi, dva prijatelja potujeta skupaj po cesti. Naenkrat skoči iz zakotja divji ropar, napade enega izmed nju, ga rani in oropa, medtem, ko drugi zraven stoji in gleda. Kakor bi se napadeni mogel pritožiti čez svojega spremljevalca, rekoč: Prijatelj zakaj si me zapustil? tako je Jezus ogorčil Boga ali bolje svojo božjo naravo rekoč: Moj Bog! zakaj si me zapustil? in zakaj mirno gledaš medtem, ko moja človeška narava toliko trpi brez vse tolažbe. Razlagalec sv. pisma Allioli pripomni tem besedam: „Jezusova božja narava je odtegnila človeški naravi vso tolažbo, in jo je v njenem trpljenju pustila, in tako se je začelo najhujše trpljenje, ki se imenuje zapuščenje od Boga; to trpljenje pa le prav pobožne duše umejo.“ (Comment. in psalm 21.)

Sv. evangelist nadalje zatrjuje, da je Jezus z močnim glasom zaupil. Tudi to ima nadnaraven pomen. Jezus, ki je trpel kot človek, je že prelil vso svojo kri, njegovi udje so popolnoma oslabei; gotovo je začel že pešati tudi jezik, kakor je to pri umirajočih neizogibno. Kako tedaj more trditi sv. evangelist, da je upil z močnim glasom? Jezus je zares upil z močnim glasom, da bi s tem spričal svojo božjo naravo in dopolnil kraljevo prerokovanje 21. psalma, v katerem David tako lepo popisuje Kristusovo trpljenje in klicanje za pomoč. Vpil je z velikim glasom, naj bi po vsem svetu razglasil svojo močno ljubezen, s katero je on trpel v naše zveličanje nepopisno bridkost zapuščenosti od Boga.

Da je bila zapuščenost Jezusa na križu v resnici grozno bolestna, lahko spoznamo iz tega, če pomislimo, da ni bil zapuščen le v sredi najhujših bolečin, temveč, da je bil dobesedno zapuščen od vseh. Zapustili so ga vsi ljudje.

Mala čreda njemu zvestih mu ni mogla skazati nobene deanske pomoči. Oni, ki so kdaj uživali njegove dobrote, tudi njegovi prijatelji, so zbežali od njega. Celo mrtvi elementi so le pomnoževali njegovo trpljenje. Zrak je žgal in netil ogenj njegovih ran, voda se je umikala njegovim žejnim ustam, les križa in krone je mučil glavo in celo Telo, kovina je prebadala roke in noge. Ni je pa bilo stvari na zemlji, ki bi mu lajšala trpljenje. Ko ga je ves svet pustil brez pomoči, mu bo pač Oče iz nebes pomagal! Kje je bil še kdaj človek, ki bi v skrajni sili ne bil našel pomoči in tolažbe pri Bogu? On je rešil Izaka, ko se je že vihtelo nad njim morilno orožje, otel je Jona iz trebuha ribe, ohranil Daniela v smrtno-nevarnem levnjaku in branil Suzano pred krivimi pričami. S koliko notrajno močjo in sladkostjo je napolnjeval mučence, da so stanovitno prenašali nečloveške muke. Kolikokrat je čudežno ozdravil rane, pogasil ogenj, ohromel roko rabelja ali okrepčal sv. spoznovalce s prečudnimi prikaznimi. Za svojega Sina pa, o kojem je kdaj sam pričal ob Jordanu: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje“ (Mat. 17, 5.), za njega nima nobene tolažbe, on mora piti kelih do zadnje kapljice, on se mora potopiti v najglobokejšo globočino vseh bolečin, on mora celo ukusiti, kaj se pravi, biti zapuščen od Boga. In vse to zavoljo naših grehov.

Hudo je, zapuščen biti od ljudi, in globoke rane seka v srce človeka zavest, da je od vseh zavržen, od nikoder nima pričakovati zaupanja, tolažbe ali pomoči; vendar vse to še človek prenese, da le ni zapuščen od Boga. Ako se pa čuti zapuščenega tudi od nebes, tedaj je treba pač nadčloveške potrpežljivosti, da srce to premaga. Bog včasih dela, kakor da bi se človeku skrilo, da tako izkusi stanovitnost njegove ljubezni, da se človek skaže, ali služi Bogu le za plačilo, ali mu je zvest le tedaj, ko od njega prejema radosti in tolažbe, ali tudi tedaj, kadar duhovna suhota in zapuščenost polni srce. Kdor tudi v sredi take dozdevne zapuščenosti ostane Bogu zvest, in ga ljubi stanovitno, on zasluži posebne milosti in ljubezen božjo.

Različen je bil vtis, kojega je napravila četrta Kristusova beseda na okoli stoječe. Nekateri izmed njih so od čudežnih prikazni preplašeni in od Jezusovih besed ginjeni začeli se bati in resno premišljevali celi dogodek. Drugi — brezbožni Judje in izprideni vojaki — pa so celo zadnje sočutja vredne zdihljeje Jezusove zlorabili v posmeh in zasramovanje. Ker je Kristus klical v takrat

navadnem hebrejsko-sirskem jeziku: „Eli, Eli!“ (Moj Bog, Moj Bog!) so sovražniki uporabili sličnost teh besed z imenom Elija in zlobno pripomnili: „Elija kliče. Pustimo, pogledjmo, ali pride Elija ga rešit.“ (Mat. 27, 47, 49.)

Tu imamo podobo trdovratnega grešnika, katerega ne gane nobena reč, tudi ne premišljevanje Kristusovega trpljenja in smrti, kateremu vsa do zadne kapljice prelitá Kri ne izvabi niti ene solzice iz oči, ki po besedah kralja Davida „sedi v temi in v smrtni senci.“ (Ps. 106.) Mesto sočutja le pomnožujejo dušno trpljenje Kristusovo, se ustavljajo ponudeni milosti božji, imajo otrpno srce za vse lepo opominjevanje, ter besedo božjo „prevračajo v svojo lastno pogubljenje“ (2. Petr. 3, 16.) Dušni stan takih je skrajno nevaren, zadela jih bo osoda nesrečnega Babilona, o kojem govori prerok: „Ozdravljali smo Babilon, pa se ni ozdravil, zapustimo ga.“ (Is. 51, 9.)

Kristus, pokoren do smrti, je hotel natanko izpolniti vsa o njem napovedana prerokovanja. Med drugimi prerokovanji o Kristusu je tudi ono, s kojem kralj David napove njegovo žejo na križu rekoč: „In dajejo mi žolča v jed in v moji žeji me napajajo s kisom“ (Ps. 68, 22) Sv. Janez pa piše (19, 28): *Ko je tedaj Jezus videl, da je vse končano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: Žejem sem.* Vsi Jezusovi udje so že trpeli neizmerne bolečine; da ne bi ostal brez trpljenja še jezik, je moral Jezus na križu trpeti neznosno žejo. Za druge naše grehe je že zadostil, le za nezmernost še ne. S svojim poniževanjem se je pokoril za našo prevzetnost, z nagoto in uboštvom za našo lakomnost, s krotkostjo za našo jezo, s svojo gorečnostjo za našo lenobo, z razgaljenim telesom za našo pohotnost, za nezmernost pa je hotel zadostiti s svojo žejo.

Razlagalci sv. pisma trdijo, da je Kristus z besedo „sitio“ — žejem sem — naznanil dvojno žejo: n a r a v n o, telesno žejo, pa tudi n a d n a r a v n o, dušno žejo, vsled koje ga žeja po zveličanju naših duš in po še večjem trpljenju, ako bi bilo potrebno v naše odrešenje. Nedopovedljiva je bila že njegova telesna žeja. Sv. Ciril Aleksandrinski jo opiše s kratkimi besedami, rekoč: „Rane in bolečine povzročujejo zgubo krvi in sušijo notranjo moč življenja, ker s svojo bolestjo pomnožujejo notranji pekoči ogenj. Kolika je tedaj morala biti suhota in vsled iste žeja božjega Zveličarja, ko je bilo njegovo Telo le ena rana in je pretil toliko krvi“ Od podplata do temena je bila na Jezusu sama rana. Senci

so prebodeni s trni, lice razklano, hrbet in prsa razbita, roke in noge prebodene, rane raztrgane, meso in kite razbičane. Kaj čuda, če čuti Jezus vsled izgube toliko krvi tako neznosno žejo! Po zadnji večerji, po užitju velikonočnega Jagnjeta in keliha svoje krvi ni užil nobene krepčilne hrane več. Po večerji je imel do svojih učencev dolgo trajajoč, od iskrene gorečnosti prešinjen nagovor. Trikrat je na vrtu dolgo in prisrčno molil med velikimi težavami, bil užaljen v duhu, potil krvavi pot, prebedel cele noči, prehodil neverjetno dolgo pot: od Jeruzalemske obednice na Oljsko goro 1500 stopinj, od Oljske gore do hiše Anove 1500 stopinj, od tega do Kajfa 300 stopinj, od Kajfa do Pilata 100 stopinj, od Pilata do Heroda in spet nazaj 700 stopinj, od Pilata z butaro težkega križa na Kalvarijo 1300 stopinj, naposled pa je visel še tri hude ure na križu.

Če Kristusovo telesno žejo preišljujemo, se moramo pač sramovati, da tolikokrat s svojo nezmernostjo v jedi in zlasti v pijaci zaničujemo tistega, ki je za nas trpel tako obupno žejo. Saj celo ne manjka takih kristjanov, ki zlasti Bogu posvečene čase in dneve, nedelje in praznike in še celo sv. postni čas skrunijo in onečeščujejo z nezmernim pijančevanjem in z grdo požrešnostjo. Pray takim pač doslovno veljajo besede sv. Pavla: „Veliko jih živi, o katerih sem že večkrat rekel in zdaj jokaje rečem, da so sovražniki Križa Kristusovega; kojih Bog je trebih.“ (Fil. 3, 18. 19.) Njih konec je poguba in njih večnost je pekel, kjer bodo vekomaj brez uspeha klicali: „Oče Abraham, usmili se nas . . .“, v odgovor pa slišali: „Pomislite, da ste dobro imeli v življenju . . .“ (Luk. 16, 24 seq.)

Dixit: sitio — rekel je: žejen sem. Velika je bila Jezusova telesna, a še večja njegova dušna žeja. Kakor z besedami, koje je govoril Samarijanki, ni mislil svoje telesne žeje, marveč dušno žejo, hrepenenje po zveličanju duš, tako pravi sv. Lavrencij Justin., je dal v svoji peti besedi spoznati svoje želje po našem zveličanju. Vse, kar je Kristus storil in trpel, je bilo storjeno vsled želje po našem zveličanju. Ko je rasel v Nazaretu, rastlo je ž njim tudi to hrepenenje, dokler ni doseglo svojega vrhunca na križu, kjer je to glasno naznanil z besedo: žejen sem. A tudi to ne zadostuje njegovi gorečnosti. Kot pravi Bog je vedel, koliko da je vredna vsaka duša, vedel pa tudi za vse trdovratne grešnike, ki nehvaležno odklanjajo vsako spreobrnjenje. Zato je bil pripravljen trpeti še več in čeravno bi bila v naše odrešenje

zadostovala ena sama kapljica njegove sv. Krvi, jih vendar prelije tisoče, ter je pripravljen, preliti za vsako dušo ravno toliko. Kajti „kar bi bilo zadostovalo v naše odrešenje, to ni zadostovalo njegovim ljubezni“, pravi sv. Peter Krisolog. In to nenasitno hrepenenje po naših dušah izraženo je v besedah: žejen sem.

Kristus je trpel za vse ljudi in za vsakega posebej; zato so mu pri peti besedi pred očmi vsi ljudje preteklega, sedanjega in prihodnjega časa. S križeve visočine zre tje v petere dele sveta, k omikanim in divjim, k belim in črnim narodom, čez suho zemljo in čez otoke in v najoddalnejše kraje svetovnega morja. Gledal je neštete milijone duš, ki živijo od Adama do zadnjega človeka, mnogoštevilnejši, nego zvezde na nebu in po vseh teh ga žeja.

A tudi danes še ni ugašena ta njegova žeja in tudi ne bo, dokler bo le ena duša na zemlji. To svojo žejo po dušah razodeva pri sv. krstu, v zakramentu sv. pokore, pri sv. obhajilu. Vsaka pridiga, vsaka sv. maša, vsak sv. zakrament, vsaka dejanska milost je novi izraz Kristusove žeje, je nova prošnja: dajte mi svoje duše!

Gasimo predragi! tudi mi žejo našega Gospoda, a ne s kisom, kakor Judje, temveč z vodo — s solzami, kakor Magdalena, da tudi mi zaslišimo isto tolažilo, koje je slišala ta sv. spokornica, namreč: Tvoji grehi so ti odpuščeni. Pomagajmo pa tudi skrbeti za zveličanje bližnjega z lepim zgledom, z molitvijo, s primernimi nauki, z opominjevanjem, s posvarjenjem, saj nam k temu nikdar ne manjka priložnosti. Nas tako rado žeja po zlatem kelihu Babilonskih nasladnosti (Apoc. 17.) — po bogastvu, po časti, po pregrešnem veselju, in le preradi pozabimo, da hrani ta kelih na dnu smrten strup, zato se utegne zgoditi tudi nam kakor vojvodi Sisara, ki je medtem, ko se je dobro počutil pod plaščem, s kojim ga je skrila prekanjena Jahela, „združil spanje s smrtjo.“ (Sodn. 4, 22.)

Človek bi mislil, da na Jezusov klic: „Žejen sem“, se ga bo takoj kdo usmilil, ter pogasil njegovo neizrekljivo žejo. Saj se niti največjemu hudodelniku v zadnji uri ne odreče požirek hladilne vode. Kdor bi mogel storiti kaj takega, imeli bi ga za brezsrčneža, ter mu odrekli vsako spoštovanje. In vendar se je tako godilo žeje pojemajočemu Zveličarju na križu. Nikdo ne prihiti, mu postreči, in tudi Bog ne stori čudeža, s kojim bi odpomogel pekoči žeji svojega umirajočega Sina. Ko je Hagara gledala v

puščavi svojega sina medleti žeje, je poslal Bog takoj angela, ki ji je pokazal sveži vrec. Na prošnjo Eleazarjevo je napojila oprezna Rebeka njega in čredo. Na Mojzesovo prošnjo je dala trda skala obilno vode žejnim Izraelcem. Eliju v puščavi prinese angel kruha in vode in na njegovo prošnjo je tri leta zaprto nebo rosilo obilnega deža na Samarijske planjave. Ko je pa Jezus na križu klical: „Žejen sem“, se ne bliža nobeden angel, da mu pogasi žejo, se ne odpre nebo, da bi kapljalo hladilno roso na njegov jezik, pa se ne najde usmiljen človek, ki bi mu ponudil le kapljico vode. Temveč, piše sv. Janez: „Stala je pa ondi posoda z jesihom. Oni pa so napojili gobo z jesihom in nataknili na hisop, ter mu jo podali k ustom.“ (Jan. 19, 29.) Izvoljeno ljudstvo, čegar očetje so bili v puščavi čudežno napojeni s potoki vode iz skale, ter peljani v deželo, po kateri se cedi mleko in med, tolaži s kisom žejo Zveličarjevo.

Toda žal, najdejo se tudi tisočeri med kristjani, ki žejnega Zveličarja napajajo s kisom ne hvaležnosti. „Ker vsi, ki so udani nesladnosti, vsi prevzetneži, vsi napolnjeni z duhom sovraštva nudijo Zveličarju kis v pijačo“, pravi sv. Lavrencij Justinijan. In ta od tebe, kristjan! ponudeni kis mu je še bolj zopern, nego neprijetna pijača Judov. Kolikor več milosti kdo prejme, toliko več odgovornosti si nakoplje, ako jih zlorabi. Komur se mnogo da, od njega se bo tudi mnogo zahtevalo. Zato se ima kristjan, ki greši, bati hujše odgovornosti, nego Jud ali pagan, dasi tudi njegova pregreha ne ostane brez kazni. Boljše ko je vino, ostrejši je kis, ako se vino skazi.

Delo našega odrešenja je delo večnosti, ki ima svoj začetek v večnem sklepu božjem in ki sega s svojimi učinki zopet v večnost. Sv. križ je tista os, okoli katere se vrtijo vsi časi in z njimi vsi narodi. „Množice, katere so spredaj šle (pravični starega zakona) in katere so zadej šle (verni nove zaveze) so vpile rekoč: „Hozana Sinu Davidovemu.“ (Mat. 21, 9.) Središče vseh časov pa je odrešenje človeštva, ki ima svoj začetek v včlovečenju in svoj konec v smrti Kristusovi. Zato je umirajoč Zveličar kot šesto besedo izrekel veselo resnico: *Dopolnjeno je!*

Consumatum est, dopolnjeno je. Kratko pred smrtjo se ozre Kristus še enkrat nazaj v svoje življenje in v svoje zadoščenje vidi, da je spolnil vse, kar mu je naročil nebeški Oče. Kar je obljubil pri svojem včlovečenju rekoč: „Glej! pridem, da storim, o Bog! tvojo voljo“ (Hebr. 10, 9.), to je dokončal s smrtjo in to

spričuje z umirajočimi ustnicami rekoč: „Dopolnjeno je!“ Dopolnjeno je sedaj, kar je sklenila presv. Trojica, dopolnjeno, kar so prerokovali preroki o prihodnjem Zveličarju, o njegovem rojstvu, življenju, delovanju, o čudežih, o trpljenju in smrti. Doslavno se je izpolnilo na Kristusu, kar je o njem pričal prerok Izaija: „On je bil ranjen zavoljo naših grehov; kakor jagnje, ki ne odpre svojih ust, je bil peljan v zaklanje; zaničevan kakor najzadnejši med ljudmi; nima je lepote ne podobe; od podplata do temena ni nič zdravega na njem; preboden je na rokah in nogah; žolča mu dajo v jed in v žeji ga napajajo s kisom; njegova oblačila so si razdelili in za njegovo suknjo so vadljali; vse njegove kosti so prešteli; med hudodelnike je bil štet in molil je za svoje sovražnike.“ Vsa ta in še druga prerokovanja o Zveličarju izpolnila so se do pičice. Z veselo zavestjo more sedaj na križu pričati, da je dovršil vse, kar mu je naročil Oče nebeški. In ta njegova naloga ni bila lahka, kajti obsegala je brez števila težav, pomanjkanja, pokorščine, poniževanja, zaničevanja, preganjanja, solz, pota, bedenja, postov, potov, prelivanja krvi, ran, vzdihljejev, dušnih bojov, dokler se ni povžila moč njegovega življenja v ognju trpljenja in ljubezni. In sedaj je vse končano, vse dopolnjeno, zato je njegova človeška narava vzkliknila z velikim navdušenjem: Dopolnjeno je.

Zmislimo tudi mi radi večkrat na šesto besedo Kristusovo zlasti v trpljenju, ter pri tem spoznajmo, da vse, kar imamo trpeti, niti ni senca tega, kar je trpel Kristus; obenem pa ne pozabimo, da je vsega trpljenja, naj si je še tako silno in dolgotrajno, enkrat vendarle konec. Spomin na minljivost vseh težav in na plačilo, ki nas za voljno trpljenje tam čaka, nam bo zbrisal vso grenkost, ki je sicer v zvezi s trpljenjem. Bojimo se edino le onega trpljenja, ki nima konca, in imejmo v ta namen vedno v mislih besede sv. Jeronima: „Nič ni dolgo, kar ima konec, le večno nima ne konca ne kraja.“

Po grehu prvih starišev je postal ves človeški rod plen hudega duha. Kristusova smrt na križu je razorožila satana in razdejala njegovo kraljestvo. Z besedo: Dopolnjeno je! izbrisal je Kristus, „kar je bilo zoper nas, rokopis postave . . . in pobral je orožje poglavarstvom in oblastem.“ (Kol. 2, 14. 15.) S smrtjo na križu je uničil Kristus moč greha, raztrgal njegove sponе, ter osvobodil človeka. Oprostil je našo pamet paganskih zmot in rešil našo voljo jarma strasti, da jih moremo sedaj zatirati z mi-

lostjo, kojo nam je zaslužil na križu in katera nam doteka po sv. zakramentih. Tako je včlovečeni Sin božji rešil svojo nalogo kot Mesija, dopolnil voljo Očetovo, zadostil božji pravičnosti, odkupil človeški rod iz sužnosti greha, nam pa zaslužil prostost otrok božjih in pravico do večnega zveličanja. O labudu — povodni ptici — se pripoveduje, da, ko čuti bližnjo smrt, zapoje nad vse lepo in ginljivo pesem, s katero naznanja konec svojega življenja. Tako je zapel Kristus v očigled svoje smrti nad vse pomenljivo in milo pesem: *Consumatum est*, dopolnjeno je.

Tudi nam predragi! odbila bo prej ali slej ura slovesa, ko nam bo treba reči: *Dopolnjeno je!* Bo-li to naše slovo vesel slavospev, ali bo naš „*consumatum est*“ žalostno zdihovanje, to predragi! je sedaj še v naših rokah. Tudi vsakemu izmed nas je odločil Bog svoj delokrog, ko nas je po sv. krstu sprejel za svoje otroke, nas poklical v sv. kat cerkev, nas povzdignil k časti kristjanov, ter vsakemu posebej odkazal kak določen stan. Blagor nam v zadnji uri, ako se prav zavedamo tega božjega poklica, ter vestno izpolnjujemo božje in cerkvene zapovedi, pa svoje stanovske dolžnosti! Ob bližajoči se smrti bo tudi naša labudja pesem ona samozavedna tolažba, s katero se je tolažil sv. Pavel rekoč: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod pravični Sodnik, tisti dan“ (2. Tim. 4, 7. 8.) Ako pa v življenju pozabimo na svoj poklic kot kristjani, zanemarjamo svoje stanovske dolžnosti, ter ne poslušamo na klic milosti božje, tedaj nam bo beseda „*consumatum est*“ kdaj prestrašna, ker ž njo bomo šli praznih rok na sodbo in naš delež bo večno pogubljenje. Naj nas torej Jezusova šesta beseda na križu drami k resni pokori, da ko bomo v šesti uri svojega življenja na križu svoje smrtne postelje „premišljevali dni nekdanje in večna leta si jemali k srcu“ (Ps. 76, 6.), „storimo to z veseljem in ne zdihovaje“ (Hebr. 13, 17.)

In Jezus je z velikim glasom zavpil: Oče, v Tvoje roke izročim svojo dušo, ter je glavo nagnil in umrl. Jezus je svojo poslednjo — sedmo — besedo izpregovoril z močnim glasom, da se razodeva še v smrti mogočnega premagalca smrti in da še enkrat svetu slovesno oznani, da je pravi Sin božji. „Tolik je bil njegov glas, pripomni sv. Bonaventura, da se je vsled njega zganila mrtva narava, da so skale pokale, zemlja se tresla ter se pretrgalo pregrinjalo v templju.

„Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.“ Oglejmo si natančneje pomen Jezusove poslednje besede. Sedaj ne govori več v imenu grešnikov, kakor pri četrti besedi, temveč kot ljubljeni Sin, poln otroškega zaupanja. Zato ne reče: Moj Bog, temveč: Oče! Njegova prva in njegova poslednja beseda ste bili med seboj v ozki zvezi. Prva njegova beseda, o koji poroča sv evangelij je bila: „Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta.“ (Luk. 2, 49.) in poslednja: Oče v tvoje roke izročim svojo dušo. Z besedo „Oče“ je pričel svoje trpljenje na Oljski gori, z isto besedo ga konča na Kalvariji. Z besedo „Oče“ nas je učil svojo prvo molitev, z besedo „Oče“ je v molitvi končal na križu. Obenem se pa Kristus z besedo „Oče“ še enkrat proglasi za Sina božjega, kar spričuje stotnik, ki je po njegovi smrti prvi očitno spoznal svojo vero v Križanega, rekoč: „Zares, to je bil Sin božji.“

„Oče v tvoje roke izročim svojo dušo,“ te besede so slovesno oznanjale nauk o neumrjčnosti duše, za nas so pa resen opomin, skrbeti predvsem za svoje dušno izveličanje. Spomni se torej vselej, kolikokrat te zalezuje skušnjava, na poslednjo Jezusovo besedo na križu in iz nje sklepaj na imenitnost svoje duše, da je z grehom ne prodaš satanu. Saj satan prav dobro ve, koliko da je vredna človeška duša, sicer se ne bi toliko trudil, pridobiti jo. Celó življenje zalezuje človeka, vedno opazuje njegove slabe strani in se ne utruji, ga vedno in povsod skušati. In zakaj? Zato, ker zna ceniti vrednost duše in ker ve koliko da iztrga Bogu iz rok, ako jo pogubi. Koliko da je vredna tvoja duša, to ve dobro tudi tvoj angelj varuh. Zato te čuva noč in dan, zato te spremlja od zibelje do groba, zato te opominja in za te Boga prosi, čeprav si mu nehvaležen. Ves svet z vsemi svojimi dragocenostmi, zlatom in srebrom, biseri in žlahtnimi kameni ne doseže visoke cene tvoje duše. Le pomisli, koliko da je Bog sam dal za njo. Poglej na križ! trpeči Zveličar ti pove, koliko da ga je stalo njeno odrešenje. „Niste rešeni s strohljivimi rečmi, z zlatom in srebrom . . . marveč z drago krvjo Kristusa“ (I. Petr. 1, 18, 19.)

Kristijan! tvoja duša ima neizmerno veljavo, nedoplačno ceno, zato je ne smeš lahkomišljeno zameniti ali prodati kakor Adam in Eva svojo prostost za jabolko, kakor Ezav pravico prvo-rojenstva za lečno jed, kakor Jonatan svoje življenje za kapljico medu, kakor Lizimah svoje kraljestvo za požirek vode. Ne smeš je zameniti za trenotek trajajoče veselje, za minljiv užitek, za košček

mesa, za vinar krivičnega dobička. Odpovej se rad vsemu, zatajaj se na vso moč in ne ustraši se pred nobeno žrtvijo, ako je treba v varnost spraviti dušno izveličanje. „Ako te tvoje desno oko pohujša, izderi ga in vrži ga od sebe . . .“ (Mat. 5, 29.) Kar se ti na svetu zdi najljubše, najpotrebnejše, moraš pustiti brez vsakega pomisleka, brez godrnjanja, če to zahteva zveličanje tvoje duše. Skrij varno svojo dušo pred njenimi sovražniki, skrij jo v roke nebeškega Očeta. Zato naj bo vsak večer pred spanjem, ki je podoba smrti, tvoja poslednja molitev ona beseda Zveličarjeva, ko je molil poslednjo na križu. Oskrbi pa tudi na smrtni postelji pravočasno svoje posvetne zadeve, da ti poslednji trenutki ostanejo za oskrbljenje tvoje duše, da moreš skleniti svoje življenje z besedami Jezusovimi: Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.

Ko je bil izgovoril Kristus svojo poslednjo besedo, je nagnil glavo in izdihnil dušo. Kdor je videl umreti človeka, on ve, da nagne glavo šele tedaj, ko je že ugasnilo njegovo življenje. Kristus pa je poprej nagnil glavo, potem šele umrl. Zato navajajo cerkveni učeniki mnogo vzrokov. Nekateri trdijo, da je teža grehov celega sveta upognila njegovo glavo, ko na Kristusa obračajo besede 37. psalma: „Moje krivice so mi zrasle čez glavo in me tlačijo, kakor težko breme.“ Drugi trdijo, da nas je hotel s tem, da je naslonil glavo na prsa, povabiti na svoje srce, polno milosti in odpuščanja. Zopet drugi menijo, da kot dober pastir nagne glavo, hoteč ponuditi svojo ramo zgubljenim ovčicam, ali da nastavlja svojo uho prošnjam vseh pomoči potrebnih, ali da hoče s tem zunanje naznaniti svojo pokorščino do nebeškega Očeta, ali da se nagne k svoji Materi in k Janezu namenjen, se od njih posloviti, ali da potrdi svoje uboštvo, zavoljo katerega ni imel kam položiti svoje glave. Še ena razlaga je zanimiva. Slikarji radi slikajo v znožju sv. križa mrtvaško glavo. To je posneto iz poročil sv. očetov, zlasti sv. Jeronima, Epifanija, Ambrozija in Avguština, ki v soglasju z judovskim ustnim izročilom trdijo, da je bil Adam pokopan na Golgoti, ravno tam, kjer je bil križan Kristus, tako, da lahko rečemo, glava Jezusova se je v smrti nagnila k očetu vsega človeštva, k zemlji obleženi s prokletstvom oznanujoč jej odrešenje, kakor to trdi sv. Avguštin rekoč: „Po pravici verujemo, da je bil tam povišan zdravitelj, kjer je ležal bolnik, da se je tam ponižalo božje usmiljenje, kjer se je upiral človeški napuh, da je tekla Kristusova kri na grob grešnika, da pridobi življenje njemu in vsem njegovim potomcem.“

Toda, bodisi kakor hoče, gotovo je, da Jezusova v smrti nagnjena glava nam nič manj ne razodeva njegovo ljubezen do nas, nego njegove razprostrte roke, njegove odprte rane in zlasti njegovo s sulico prebodeno Srce. „Ut totus tibi figuratur in corde, qui pro te totus fixus est in cruce“, da bi tebi ves bil pribit v srcu, ki je za tebe pribit na križu. Kakor se Kristus ni ločil od križa, tako ga tudi ti ne smeš ločiti od svojega srca. Po Mojze-sovi postavi je bilo določeno, da se mora dati življenje za življenje. Tudi Kristusova postava, postava milosti, postava ljubezni zahteva, da daš svoje življenje za njega, kakor je on dal za tebe. To pa storiš, ako odmrješ svojim grehom po resnični pokori in skleneš, raje umreti, nego njega še kdaj žaliti. Kristus je umrl za nas na križu, pojdemo in umrimo tudi mi z njim. Odmrmo svojim grešnim željam, svojim razuzdanim počutkom, svojemu hudemu nagnjenju, odmrmo vsem grehom in začnimo novo življenje v Kristusu, tako da bomo mogli reči s sv. Pavlom: Živim, a ne živim jaz, temveč Kristus živi v meni. Naj živi v nas njegova ponižnost, njegova potrpežljivost, njegova krotkost, njegova nedolžnost, da s Kristusom živimo in z njim tudi umrjemo. In da to milost zadobimo poklekimo pred njega in v ponižnosti recimo :

O najdobrotljivši, nad vse usmiljeni Jezus! je li mogoče, da bi mogli pogledati s suhimi očmi na te umirajočega in sedaj mrtvega? Je li mogoče, da ti umrješ, in mi živimo? Ti začetnik življenja naj bi bil zbrisan iz števila živih, mi pa, ki smo tisočkrat zaslužili smrt, naj pa ostanemo ohranjeni pri življenju? Toda tvoja neizmerna ljubezen do nas je storila, da si umrl za nas. Zato te prosimo pri tvoji najsvetejši smrti, da se usmiliš tudi nas, kadar nam bñje zadnja ura, kakor si se usmilil desnega razbojnika. Zato molimo in kličemo k tebi že danes z močnim glasom in hočemo moliti zanaprej vsak dan, in daj, da bomo mogli moliti še med smrtnim bojem rekoč: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ Amen.

Ivan Rotner.

2. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Iv. Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčil Fr. Stuhec.)

VI. Marijina žalost nad grešniki, ki odlašajo izpreobrnjenje.

Ko so pa do Jezusa prišli . . .
Jan. 19, 33. 34.

Sv. Pavel je pisal Galačanom: „Nekateri so, ki vas motijo in hočejo preverniti evangelij Kristusov“ (Gal. 1. 8). Kar se je godilo o času sv. Pavla, se ponavlja tudi dandanes in zato smo govorili o veri in neveri današnjih dni. Vera je potrebna. *Brez vere ni mogoče Bogu dopasti.* — *Kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je* (Hebr. 11, 6). Sv. Avguštin pravi: „Gotovo je, da noben drugi zveličanje ne doseže, kakor tisti, ki Bogu dopade; Bogu pa ne dopade drugače, kakor po veri, t. j. če veruje.“ Vera je tedaj podlaga vseh naših darov, začetek in vrata našega zveličanja. Brez vere ne more nikdo biti zapisan v družbi otrok božjih, noben opravičen biti, nihče v nebesa priti.

„Nekateri so, ki vas motijo.“ O, veliko jih je, ki so sami vero izgubili, in tudi vas motijo v sveti veri. „Evangelij Kristusov hočejo preverniti.“ Evangelij jim ni prav po godu, po svoje bi si ga radi prikrojili. Vera je kakor podlaga kake reči; kolikokrat pa sovražnik mimo gre, kolikokrat zadene v njo, da bi vso stavbo omajal!

Misijonar o. Müllender piše: „Moji otroci mi delajo veselje; 18 jih podučujem; 14 dni sem jih učil o presv. Rešnjem Telesu in o ljubezni Kristusovi v njem do nas. Prav dobro so me razumeli. Tukaj je huda vročina. Tedaj je marsikateri mladenič sam rad pokleknil ali je stal samo na eni nogi, da ne zadrema ali zaspi in tako ne zamudi katere besede svetega nauka, pa ne da bi jim jaz to napovedal.“ (Kathol. Missionen 1886, str. 84.) Kako so vendar ti otroci že lačni in žejni pravice! Kako živa je luč svete vere v njih malih srcih! Kako osramotijo ti otroci nas, ki smo tako „počasni za poslušanje in uboganje!“

„Ne verjemite, kar vam duhovniki pravijo!“ Kdo vas pa sili, da bi na m verjeli?! Toda verjeti morate Bogu, ki pravi: „Kdor vas posluša, mene posluša“ (Luk. 10, 16). Kruh besede božje ni naš, Jezusov je, mi vam ga samo režemo. Naš nauk ni naš, Jezusov je, ki je le apostolom rekel: *Pojdite in učite . . .*

Jezus je prišel pri zaprtih vratih k apostolom in rekel Tomažu: „Daj semkaj svojo roko in položi jo v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren!“ Tako tudi ti položi svojo roko na Jezusovo Srce in priseži, da mu hočeš biti zvest!

Toda, danes nas čaka šesta Marijina žalost, da jo preišljujemo! Ljubi Jezus, vabimo Te, da ostaneš to uro pri nas! Žalostna Mati božja, prosí za nas!

I. Hitimo na goro Kalvarijo. Jezus je tedaj umrl na križu! Slišite, ljubi kristjani, kaj vam Marija danes pravi: „Glejte, moji dragi otroci, ne tirjam več od vas, da bi me tolažili, ker po smrti mojega ljubega Jezusa me nihče na celem svetu ne more več potolažiti!“

Judje so tirjali, da se naj Jezusovo telo vzame s križa, da bi jim pogled nanj ne grenil velikonočnega veselja. Ker pa obsojencev niso smeli prej s križa vzeti, preden niso umrli, so prišli rabelji z drogi, da bi jim kosti polomili ter tako pospešili njihovo smrt. Ko je Marija te može videla, se je prestrašila in jim je klicala: „Moj Sin je že umrl, ne žalite ga več, ne mučite mene, njegove matere!“ Tako lepo jih je prosila, da bi mu kosti ne polomili. In ko je še govorila, je pristopil vojak, zamahnil s sulico ter prebodel presveto stran Jezusovo „Eden izmed vojakov . . .“ Križ se strese. Meč presune Marijino Srce, ker Jezusovo srce nič več ni čutilo. Le nekaj kapljic krvi je še ostalo v Jezusovem telesu, pa tudi te je hotel preliti za nas. Sv. Brigiti je angel razodel, da so Marijine bolečine takrat bile tako velike, da le vsled čudeža božjega ni umrla.

Marija se je bala, da bi Judje in vojaki še bolj ne oskrnjevali Jezusovega telesa, in je zato naprosila Jožefa iz Arimateje, da si pri Pilatu izprosi dovoljenja, Jezusa pokopati. Sv. Anzelem pravi, da se je Pilatu tako smilila Jezusova mati, da je rad izročil truplo Jožefu. Premišljujmo, kako so Jezusa s križa vzeli! Sveti Brigiti je bilo razodeto, da so tri lestve prislonili h križu. Najprej so porovali žreblje iz njegovih rok in nog ter so jih dali Mariji v roke. Potem so počasi spuščali telo doli in ga položili Mariji v naročje. Videla je zdaj njegova odprta usta, zbrisala je kri iz njegovih oči ter mu jih zatisnila. Le mati, ki je že sama zatisnila svojemu umrlemu otroku oči, ve, kaj je občutilo takrat Marijino srce! Gledala je njegovo razmesarjeno telo; celo kosti se belijo, tako strašno so ga razranili. Potem vzame Marija trnjevo krono

z njegove glave. Kako globoko se je trnje zajedlo! Gleda rane na rokah in nogah ter vzdihne: „O, moj ljubi Sin, kaj si pač ljudem storil, da so te tako grozovito umorili!“ Kako rada bi bila, da bi jo Sin še enkrat pogledal z očmi, v katere angeli želijo gledati, toda on, ki je oko ustvaril in luč, ne trene z očesom! Oh, enkrat še izpregovori! Pa on, ki je večna Beseda, ne more več govoriti. O grozna krona, o neusmiljeni žreblji, o strašna sulica, kako so razranili mojega Jezusa! Pa ne vi, ljudje so to naredili! O grešniki, pogledjte odprto srce mojega Jezusa, vrnite se k njemu, rad bo vas sprejel v svoje Srce!

II. Tedaj pristopite in pogledjte odprto stran Jezusovo! V odprtem Srcu Jezusovem vidite nedopovedno usmiljenje božje do nas.

Kje je vir usmiljenja božjega? Mnogo imenitnih vrelcev je, kamor hodijo ljudje vode zajemat, kopat se, zdravit se. Tudi na Slovenskem imamo take: na Slatini, v Radincih, Rimskih Toplicah itd. Res nekaterim pomagajo ti vrelci, nekateri pa kar tam umró, drugi gredo domov umirat. Vir usmiljenja božjega je pa Srce Jezusovo. Kakor nekdej Jezus pri Jakobovem studencu, tako Marija zdaj pod križem sedi pri studencu božjega usmiljenja. Spomnimo se pri tem na besede, ki jih je Jezus govoril Samaritanki! Je-li Srce Jezusovo res vir? Da, saj je pritekla iz njega voda in kri. Voda, ki te je umila pri svetem krstu; kri, ki te je očistila v zakramentu svete pokore. (Prim. Skriv. razodenje 1, 5; 7, 14; 22, 14.)

Res veli ko je to usmiljenje! „Tako je Bog svet ljubil . . .“ Izak bi moral darovan biti, a Bog mu prizanese, Jagnjetu, svojemu Sinu, ne prizanese! „Tvojega usmiljenja je polna zemlja.“ Sv. Brigita pravi, da Marija ni mogla skleniti Jezusovih rok, kakor bi jo Jezus hotel prositi, da jih hoče odslej imeti vedno razprostrate, da objame vse grešnike, ki k njemu pribežijo. Njegovo stran so odprli! Ko bi mu še živemu, morebiti bi mu rana zarastla, tako pa ostane njegovo Srce vedno odprto!

Posebno pa zdaj veljajo besede: „Dilatatum est cor meum“, zdaj v postnem času vir posebno krepko teče.

a) Se-li bojiš priti k njemu? Ne boj se, saj vidiš, da ima oči zaprte, da ne vidi tvojih hudobij, da ne vidi, kako umazana je tvoja duša. Odprta so pa njegova ušesa, da poslušajo tvoje prošnje, odprto je njegovo Srce, da te sprejme. Ne boj se! Glej, Oče nebeški je dal najboljše jagnje zaklati za tebe, izgubljenega sina!

b) Ali se ti zdi pretežavno, prositi ga odpuščenja? Spomni se evangelijskih besed: „Ker si me prosil, sem ti ves dolg odpustil“ — celo 10.000 talentov!

c) Torej, da ne bo prepozno! Zdaj je Srce Jezusovo odprto, v večnosti bo zaklenjeno, zdaj je v njem ljubezen in usmiljenje, na sodnji dan bo pravica! (Nespametne device.)

Sedaj vas pa pustim pri tem odprtem studencu, samo zajemajte! Amen.

Cvetna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

VI. Čudeži ob Jezusovi smrti. — Jezusova odprta stran.

In zdaj ti Oče! mene poveličaj.

Jan. 17, 5.

Kristus je umrl! Bolj pretresljive, bolj žalostne novice še pač ni slišal svet od svojega začetka in je ne bo do sodnjega dne. Ni čuda, da se je zgražala vsa narava nad smrtjo Njega, ki je stvarnik in oživitelj vse narave. Ni čuda, da se ob tako izredni smrti vršijo čudežne reči, kakršne se niso dogodile ob nobenem drugem svetovnem dogodku.

Ko so na povelje krvoločnega Heroda bili grozovito pomorjeni nedolžni otročiči, je nastal v Betlehemu tolik jok in stok, da bi bil mogel omehčati najbolj trdo skalo. Vse se je z grozo obračalo od tega zločina, vendar se narava ne zmeni za ta dogodek. Umorili so preroke in obglavili sv. Janeza Krstnika, največjega od žene rojenega, — a solnce mirno obseva morilce, kakor poprej. Tisočeri mučeniki so umrli veličastne smrti, — a nobeno znamenje v naravi ne oznanjuje časa njih ločitve.

Drugače pa je ob smrti Zveličarjevi. Vsa narava izraža na izreden način svoje sožalje, vsi elementi tekmujejo, naznaniti svoje zanimanje za prečuden in pretužen dogodek Kristusove smrti. Nebo odtegne zemlji svojo luč, ker se v smrti odteguje On, ki je luč sveta; zemlja in vse, kar živi na njej, se trese, ker se delivec življenja s smrtjo poslavlja od zemlje; mrliči zapuščajo svoja trohnozna ležišča in spričujejo glasno, da On, ki so ga umorili, je Kristus, Sin božji.

Ti čudežni dogodki v naravi odmevajo v srcih premnogih nevernikov in jih privedejo do spoznanja resnice medtem, ko

se drugi ustavljajo tudi temu zadnjemu klicu milosti božje, ter še dalje hrepenijo po prelivanju nedolžne krvi Zveličarjeve, in še v smrti Zveličarju ne privoščijo miru, zato svetujejo, naj se dajo križanim na grozen način potreti kosti. In zdajci izvršijo to nečloveško delo na obeh razbojnikih. Ko pa vidijo Jezusa mrtvega, ustavijo svoj grozen posel. Da se pa vendar prepričajo o Jezusovi smrti, mu vojak s sulico prebode desno stran.

Te dogodke, ki so se vršili, ko je Jezus na križu umrl, hočemo danes premišljevati.

Ko je umrl Jezus na križu, je oznanila njegovo smrt vsa nema narava in godili so se do tje neznani čudeži. Prvi čudežni dogodek se je zgodil v Jeruzalemskem templu, kjer se je pregrinjalo, ki je ločilo svetišče od najsvetejšega, pretrgalo od vrha do tal. Kristusova smrt se je čudežno naznanila najpoprej v templu, naj bi višji duhovniki prvi prejeli plačilo svoje nehvaležnosti, ker so s svojim svetom in prigovarjanjem bili prvi so-krivi Kristusove smrti. „Ut incipiat iudicium a domo Dei,“ da se začne sodba pri hiši božji. (1. Petr. 4, 17.) To je bila tista ura, o koji prerokuje Kristus Samarijanki rekoč: „Pride ura, ko ne bote ne na ti gori, ne v Jeruzalemu molili Očeta.“

Pregrinjalo v templu se je pretrgalo v znamenje, da je Kristus obljubljeni Mesija, ki je prišel odpraviti postavo Mojzesovo in upeljat postavo milosti. To pregrinjalo je imelo namen, prikriti ljudem one reči, ki so bile Judom najsvetejše: skrinjo zaveze, kamenitni tabli z božjimi zapovedmi, posodo z mano in Aronovo palico. Kristus pa nam je s svojo smrtjo odprl pristop k svetim rečem, da jih moremo ne le gledati, marveč tudi prejemati in se tako udeležiti zasluženja Kristusovega. Te svete reči so sveti zakramenti, predvsem najsvetejše Rešnje Telo, ki se v naših templih vsak dan daruje v spomin Jezusovega trpljenja in smrti.

Predragi v Gospodu! pretrgalo se je staro pregrinjalo v templu pri Kristusovi smrti. Da bi pač tudi mi zavoljo njegove smrti, ki jo je pretrpel za nas, raztrgali pregrinjalo svojih starih grešnih navad! Kdor premišljuje Kristusovo smrt, pa se nič ne poboljša in nič ne napreduje v ljubezni do Jezusa, on je manj občutljiv, nego pregrinjalo v templu, nego druge mrtve stvari. Da bi se pač pretrgalo pregrinjalo naše vesti sedaj pri veliko-nočni spovedi od vrha do tal, da bi naše srce postalo popol-

noma pristopno spovedniku, da tako ne bi zatajili nobenega greha, ter mu kot svojemu dušnemu zdravniku razkrili vse zdravila potrebne rane, pa mu ne prikrivali nobenega, še tako na skrivnem storjenega dejanja, da ne bo nad nami razodeto šele tedaj ko :

Knjiga bode prinesena,
Dela bodeš bral storjena
Dobra vsa in nepoštena.

In zemlja se je pretresla in skale so pokale (Mat. 27, 51.), to je drugi čudež, ki je naznanil Jezusovo smrt. Potres ob Jezusovi smrti ni bil le rahlo, komaj čutno gibanje, temveč splošno, od močnih sunkov spremljano tresenje, kojega so čutili daleč od Jeruzalema bivajoči narodi in ga zabeležili v svojih listninah. Rimski naravoslovec Plinij, ki je bil pogan, trdi, da je bilo v Aziji razrušenih dvanajst mest vsled tega potresa; in sv. Avguštin pripoveduje isto o enajsterih znamenitih mestih v Traciji. Enaka poročila ima Evzebij, škof v Cezareji, in zgodovinar Orozij, ki poroča, da je po vseh krajih vladal tolik strah vsled potresa, da se je sploh govorilo o velikem hudodelstvu, zavoljo kojega nosi zemlja znak žalosti in hoče pokončati povzročitelje zločinstva. Le v Judeji ni bilo takrat razdijano nobeno mesto vsled potresa. Bog si jih je prihranil za poznejši čas, da so bile po sovražnikih pokončane na najsramotnejši način.

Da so ob Jezusovi smrti pokale tudi skale, to spričuje med drugimi slavni kardinal Baronij, ki trdi, da se je to zgodilo ne le v Jeruzalemu, kjer se kaže še danes sedem metrov globoka razpoklina, marveč tudi po mnogih drugih krajih. S to trditvijo se strinja tudi sv. Ciril Jeruzalemski, ko piše: „Tudi Golgota, ki še danes očitno štrli izmed drugih (skal), spričuje do današnjega dne, da so v trenutku Jezusove smrti pokale skale.“

Močen potres ob Jezusovi smrti, ki je pretresel in zganil vso zemljo, je podoba še močnejših sunkov milosti božje, ki nas med premišljevanjem Jezusove smrti dramijo iz naše zaspčnosti in mlačnosti. Nebo in zemlja sta dajale na znanje svojo žalost nad smrtjo Zveličarjevo, naj žaluje tudi tvoje srce, o grešnik, ki si povzročil toliko žalost. Zemlja se je tresla, ti pa stojiš nepremakljiv v svoji grešni navadi, ter tičiš v blatu svoje priljubljene pregrehe in se ne ganeš k poboljšanju. Skale so pokale, ter pomnoževale strah vseh stvari ob smrti Stvarnika. Si li grešnik ti bolj trd in neobčutljiv, nego trda skala, ker ne izvabiš nobene

solze svojemu očesu in se vedeš, kakor da ne bi tudi za te umrl božji Zveličar. Skale so pokale, ti pa v grehu ostaneš trdovraten, ter se ne daš omehčati k trdemu sklepu poboljšanja, si bolj trd, nego diamant. O diamantu so svoje dni mislili, da ga nič ne more omehčati, kakor le ovnova kri. Če je pa kri oinov po mnenju starih imela toliko moč, ali ne bo imela veliko večje moči sveta Kri božjega Jagnjeta, katera je tekla iz njegovega prebodenega Srca v naše odrešenje?

„In grobi so se odpirali in obudilo se je veliko teles svetnikov, ki so spali.“ Vstali mrlički niso imeli navideznih teles, temveč vstali so v svojih resničnih telesih, koje so imeli v življenju. Ni pa gotovo, so li bili zamaknjeni ali ne. Njihova prikazen je bila jasen dokaz, da je Kristus premagal smrt in nam zagotovil prihodnje vstajenje. Ko so dosegli svoj namen, vrnili so se njih trupla zopet v grobe, duše pa so bile ob Jezusovem vstajenju sprejete v nebasa.

Tudi srce grešnikovo je grob, ki je zunaj lep in okinčan, znotraj pa poln gnjilobe. Grešnik v smrtnem grehu, zlasti oni, ki živi v vedni bližnji priložnosti smrtnega greha, je podoben živemu pokopališču. Takega grešnika spet obuditi je večji čudež, nego očistiti telesnega mrliča. Veliko moč do srca takega grešnika ima premišljevanje Kristusovega trpljenja. Zato se pridigarji in spovedniki tako radi poslužujejo tega sredstva, da s spominom trpljenja Kristusovega omehčajo zastaranih grešnikov trdovratna srca. In Bog zna za kolike izmed nas je ravno to postno premišljevanje Jezusovega trpljenja zadnji opomin k pokori. Zato „danes, ko slišite njegov glas, ne zakrknite svojega srca.“ (Ps. 94, 8.) Kogar pa smrt Kristusova ne gane k pokori, za njega sploh ni rešitve.

Vsled čudežev ob smrti Kristusovi se jih je mnogo spreobrnilo. Ne le stotnik, kateri je križanega Zveličarja stražil tri ure, temveč tudi mnogi iz okolustoječe, radovedne množice, kakor to priča sv. Lukež rekoč: „In vsi ljudje, kateri so se bili sešli to gledat, kadar so videli, kaj se je zgodilo, so trkali na svoja prsa in se vrnili.“ (Luk. 23, 48.) Da bi pač premišljevanje trpljenja in smrti Kristusove pretreslo tudi naše duše, omehčalo skalo naših src, raztrgalo pregrinjalo naše vesti in nas obudilo iz naše verske mlačnosti in brezbriznosti, naj bi s pomlajenim srcem v prihodnje živeli le Kristusu in z zgledom svojega spokornega življenja delali čudeže spreobrnjenja tudi na svojem bližnjem.

Ko se je zopet pomirila narava, se bližajo križanim vojaki, da jim sterejo kosti in tako pospešijo njihovo smrt in pogreb, kar je bilo nujno zaradi bližajočega se praznika. Obema razbojnikoma so tudi res strli kosti in ju tako umorili na grozen način. „Ko so pa prišli do Jezusa, so videli, da je že mrtev in mu niso strli kosti“ (Jan. 19, 33.) Rimljani so trupla križanih pustili viseti na križu, dokler niso segnila ali jih niso raztrgale divje živali. Od časa cesarja Avgusta pa se je dovoljevalo, da se izročijo sorodnikom, naj jih pokopljejo. — Vsled postave Mojzesove (4. Mojz. 21.—23.) naj bi se na križu umorjeni sneli s križa in pokopali še isti dan pred solnčnim zahodom, ker so menili, da na križanem hudodelniku teži prokletstvo in bi se oskrunila sveta dežela, ako ostane na križu. Da se zabrani tako onečastenje sobotni dan velikonočnega časa, prosijo Pilata, naj se križanim sterejo kosti, da umrjejo in se še v petek pokopljejo. Rabeljni, ki so imeli opraviti ta strašen posel, so našli Kristusa že mrtvega. Umril je torej pred razbojnikoma, umrl je, preden je pričakoval Pilat, ki se je čudil in vprašal stotnika, ali je že umrl. (Mark. 15, 44.) Nam se ne more dozdevati čudno, da je Kristus vsled tolikih bolečin, vsled izgube tolike krvi umrl že po tretji uri svojih muk na križu. Od druge strani pa se je Kristusu, ki je umrl iz lastne volje, iz ljubezni do nas in v naše odrešenje, takorekoč mudilo v smrt, da naglo dokonča delo našega odrešenja in da že skoraj osvobodi duše pravičnih iz predpekla, ki so željno hrepenele po njegovem prihodu.

Kristus je hitel v smrt, da nam kmalu zasluži življenje, tebi o grešnik v poučenje, kako bi se ti imelo muditi iz smrti pregrehe v življenje milosti božje. Kako kasen si ti, vrniti se na pot zveličanja; od duhovne lenobe premagan, iz sramežljivosti ali zapeljan po brezbožnih prijateljih odlagaš lehkomišelnost svojo spoved, ali pa zamolčiš smrtne grehe, goljufan od mutastega satana, in svoje poboljšanje odlagaš vedno bolj proti koncu svojega življenja. Ali nič ne pomisliš, za koga je Kristus trpel? Ali razumeš, kaj se pravi biti sovražnik božji? Ali občutiš, kolika izguba da je izguba milosti božje? Kristusu se mudi, umreti za te, naj se mudi tudi tebi, živeti za Kristusa. Raztrgaj z resničnim kesanjem in z odkritosrčno izpovedjo verige svoje grešne vesti, ker nobena minuta odlaganja ni brez nevarnosti pogubljenja. Kadar je bolno ali ranjeno tvoje telo, hitiš brez odloga k zdravniku, se posvetuješ z drugimi, se trudiš, pripraviti si

zdravil, se ti ne zdi škoda denarjev, če izdaš tudi zadnji vinar; da se le zaceli rana, prežene bolezen in zadobi zdravje. Kadar je pa ranjena duša po smrtnem grehu in boleha za nevarnostjo večnega pogubljenja, takrat ni skrbi ni truda, se nič ne mudi, temveč odlaga se od dne do dne ozdraviti med vsemi ranami najhujšo — dušno rano.

O nespameten človek! ali ne veš, da hudo vedno bolj raste in huje postaja, ako se odlaga ozdravljenje; in kar bi se bilo dalo v začetku z lahkega odpraviti, postaja vsled odlaganja neozdravljivo. Koliko je nesrečnežev, ki so morali to bridko občutiti, in ki se za svojo malomarnost pokorijo v večnem pogubljenju.

Eden vojakov je s sulico odprl njegovo stran, piše dalje sv. Janez. Čeprav so vojaki opazili, da je Kristus že mrtev, so za svojo popolno prepričanje o njegovi smrti vendar hoteli imeti jasnejših dokazov, zato je eden izmed njih vzel sulico in jo z vso silo pognal v Jezusova prsa. Vsled starega izročila je bila prebodena desna stran in je morala rana biti precej obširna, da je mogel pozneje apostol Tomaž vanjo položiti svojo roko.

Odrpta stran Kristusova, skozi katero je bil prost uhod k njegovemu svetemu Srcu, nam oznanjuje velikost njegove ljubezni do nas. „Zato o predobri Jezus! te je ranila sulica, da moremo skozi vidno rano tvojega Srca gledati nevidno rano tvoje ljubezni, naj rana v mesu kaže na rano v duhu,“ piše sv. Bernard. „Večje ljubezni, pravi Kristus, od te nima nikdo, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje.“ (Jun. 15, 13.) A te meje prave ljubezni prekoračil je daleč božji Učenik. On ni bil zadovoljen s tem, da je umrl za svoje sovražnike, temveč si je dal še po smrti prebosti in odpreti svoje Srce, sedež svoje brezmejne ljubezni. Kakor ni nobeden ud človeškega telesa ostal brez greha, tako naj bi nobeno mesto na celem svetem Telesu ne ostalo brez rane. In da bi mi spoznali, da smo grehov rešeni le po njegovi ljubezni, je hotel Kristus plačati naše dolge po tistem potu, po katerem smo jih mi storili. Ker pa „iz srca izhajajo vse hude misli, uboji, prešestva . . .“ (Mat. 15 19.), ni čuda, da je Srce Jezusovo prebodeno s sulico. Ker iz srca, kakor iz odprtega studenca izvirajo vse pregrehe in ker se iz srca, kakor iz korenine razrastejo vse hude želje, zato je Kristus dal raniti svoje Srce, naj bi s svojo srčno rano ozdravil vse rane, in izbrisal vse madeže naših src.

Bodi nam torej v vsi ponižnosti pristrčno pozdravljeno presveto Srce Jezusovo! O najljubeznivejše Srce! Kadar mi tebe vidimo odprto, se čutimo še bolj varne pred zasluženjo kaznijo nebeškega Očeta. Ti o Srce našega Jezusa! si nam v žalosti tolažba, v težavi pomoč, v preganjanju varno pribežališče, v nevarnosti zavetje, v skušnjavah hladilo. Ti si za grešnike močno bilo, za nje bilo ranjeno in krvavelo še v smrti. Zato si upamo tudi mi bližati se tebi skesani in potrti. Kakor je Marija Magdalena poljubovala tvoje noge, tako poljubimo mi v duhu rano tvojega svetega Srca, zaupajoč da tudi mi zaslišimo veselo tolažbo iz tvojih ust: „Veliko mu je odpuščeno, ker je veliko ljubil.“

In zdajci je tekla iz nje kri in voda. Voda in kri pomenita vse zaklade in vsa zasluženja, koja nam je Zveličar pridobil s svojim trpljenjem na duši in telesu. Voda pomeni vse solze, koje je Kristus iz ljubezni do nas pretil med svojim pozemeljskim življenjem. Kri predstavlja vse bolečine, katere je prestal za nas na svojem telesu. S tem, da si je Zveličar dal raniti svoje Srce, je hotel naznaniti svojo željo, naj bi se vsi udeležili zakladov milosti, ki so bile shranjeni v njegovem božjem Srcu in nam dotekajo po svetih zakramentih. Sveti zakramenti pa nam na dvojen način delijo iz Jezusovega Srca izvirajoče milosti: s tem, da nas očiščujejo ali pa posvečujejo. Očiščujeta nas zakramenta mrtvih: sveti krst, v katerem se po vodi očistimo izvirnega greha, in sveta pokora, pri kateri solze resničnega kesanja združene z mašniško odvezo operejo grešnika vseh dejanskih grehov. Vsi drugi zakramenti pa nas posvečujejo s tem, da nas krepčajo za boj proti skušnjavam, kakor zdrava kri človeku podeljuje moč življenja. In to nam predočuje sveta kri tekoča iz rane Jezusovega Srca. Tako nam je sedmero svetih zakramentov ravno toliko dokazov Jezusove neizmerne ljubezni do nas.

Zgodovina starih Rimljanov nam pripoveduje, na kak izreden način da je slavni govornik M. Antonij zagovarjal nekega za domovino velezaslužnega moža, ki je od svojih sovražnikov bil obdolžen in tožen veleizdajstva. Izprva je skušal pokazati z besedami, kako da njegov zagovorjenec ljubi svojo domovino. Ko pa vidi, da ne doseže zaželjenega uspeha ne pri sodnikih, ne pri ljudstvu, tedaj se vstopi k zatožencu, potegne obleko raz njegovih prs, tako, da so se videle brazge njegovih brezštevilnih ran, koje je prejel v vojski za domovino. In to je pomagalo. Bil je oproščen med živahnimi slava-klici vsega ljudstva.

In kaj je storil On, kojega so obsodili kot razbojnika v smrt na križu, kaj je storil, da bi nam dokazal svojo ljubezen? O, glej tje kristjan moj! ne samo rane — znamenja njegove ljubezni se nudijo tvojim očem, — odprto je celo Srce, sedež ljubezni, naj bi vsi gledali zadnjo žrtev njegove neizmerne ljubezni do nas.

Ako ljudje drug drugemu prisegajo ljubezen, si navadno zagotavljajo: O ko bi ti mogel dopovedati, kako te ljubim! dokazati, kako te resnično ljubim! ko bi mogel pogledati v srce, da mi verjameš! Glej duša ljubljena! najčistejši dokaz stanovitne ljubezni ti ponuja odprto Srce Jezusovo na križu. Človeška ljubezen ima navadno le kratek obstanek, ter se navadno v smrti konča. Ljubezen Jezusovega Srca pa ne pozna konca. On je sicer umrl na križu, a živi dalje na oltarju v zakramentu ljubezni, v katerem vsak dan v sveti maši nadaljuje kazati nam rano ljubezni na svojem odprtem Srcu in v katerem nas napaja s svojo sveto rešno Krvjo v svetem obhajilu. Ako si ogledujemo rane mrtvega Telesa Jezusovega in se zraven spominjamo nepopisnih muk in bolečin, med kojimi je prejel te rane, tedaj ima smrt Kristusova nekaj neizrekljivo žalostnega na sebi. Ako se pa ozremo na rano njegovega presvetega Srca in preudarimo, da je ta rana za nas vir novega življenja, tedaj posije žarek nepopisne radosti s križa v naše srce.

Da bi pač predragi! mi bili v stanu vsaj nekoliko povrniti Jezusovo neizmerno ljubezen do nas, kojo nam je dal spoznati po svojem odprtem Srcu. Približujmo se mu v ta namen vselej z največjim spoštovanjem pred oltar, na kojem prebiva na prestolu ljubezni med nami; prejemajmo ga vestno pripravljene, polni srčnega hrepenenja pogostokrat v sv. obhajilu, da si pri ognjišču božje ljubezni ogrejemo svoja mrzla srca. Zlasti pa si prizadevajmo, častiti njegovo presveto Srce, ter se mu v ta namen vsak dan z nova posvetimo in zadostujmo za vsa razžaljenja, ki jih ima pretrpeti to Srce, ki je potrpežljivo in neskončno usmiljeno. Danes pa v duhu položimo vsi svoja pregrešna srca v Jezusovo za nas odprto Srce in ga kleče prosimo rekoč:

O božje Srce Jezusovo! veliki in nenavadni čudeži so se godili, ko si ti za nas krvavelo na svetem križu; a največji čudež ljubezni si storilo, ko si se še po smrti dalo prebosti in se nam odkriti, ter si postalo neusahljiv vir onih sedmerih studencev, po kojih vedno nadaljuješ svojo skrivnostno ljubezen do nas.

Iz rane tvojega svetega Srca o Jezus te slišim klicati: Venite ad me omnes — pridite k meni vsi. Dovoli, da se tudi mi danes zatečemo k tvoji sveti srčni rani, k cilju svojega življenja, k viru svojega miru in svoje sreče. Ti odpiraš svoje Srce, da bi vanj položil naša srca. Mi ti darujemo svoja srca, ki so sicer pregrešna, nečista, a v tvoje Srce položena bodo oprana s krvjo in vodo, ter bodo bela kakor sneg. V tem zaupanju k tebi pribežimo, prepričani, da ne boš zavrgel naših skesanih in potrtilih src, zraven pa goreče želimo tvoje božje Srce pobožno častiti sedaj in vekomaj. Amen.

Ivan Rotner.

2. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Ivan Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobči l. Fr. Stuhec.)

VII. Marijina žalost nad trdovratnimi grešniki.

In Jožef je vzel telo . . .“

Mat. 27, 59. 60.

Zadnjo nedeljo sem vas pripeljal do odprtega Srca Jezusovega. Tam sem vas pustil, da zajemate iz tega vira. Kako ste me ubogali? Ne bom vas motil danes; le ostanite zmerom pri tem studentu. Človek, tukaj tvoja duša ne bo žejala vekomaj. „Ko bi ti vedela, kdo je . . .“ (Jan. 4, 10)

Zajemaj za sebe. Zajemaj za druge, mati za hčer, oče za sina, ki vama belita glavo. Zajemaj za one, ki si jih pohujšal! Otroci, vi za svoje starše, da jim Bog povrne; zajemajte posebno, če so že umrli in v vicah trpijo! Evangelijski bogatin je rekel: „Pomoči svoj prst“ itd. (Primer!)

„Dilatatum est cor meum“. Tudi tvoje srce se naj razširi, zajemaj za grešnike, pogane, nevernike, misijonarje, za sv. Cerkev, za sovražnike sv. Cerkve in svoje itd.

Kateri še niste pristopili k temu viru usmiljenja, ne odlagajte! Dober pastir te išče, ti izgubljena ovca; njegove noge so že vse ranjene, ker te je v puščavi iskal! Naj te vendar naloži na rame, ker ga to tako veseli!

Če si se pa, kristjan, zdaj združil z Jezusovim Srcem, o, ne daj se več iztrgati iz njega; ne se mu izviti iz rok — ne v stare grehe! Ne bodi kakor svojeglavni sin, ki zbeži izpred očeta in

gre med slabe tovariše. „Jaz sem trta, vi rozge. Noben nož naj teh rozg več ne reže od trte! Nož je pa greh! Pusti, da ta rozga rodi sad, neminljivo vino — večno veselje!

I. Gotovo je, da mati veliko trpi in prestopi, kadar ji sin umira. Kadar pa mrtvega pokopiči vzdignejo, da ga ponesó na pokopališče, takrat, se mi zdi, da mati z dobrim otrokom pokoplje pol svojega srca. Najmska mati! Tako je Marija žalovala, in še bolj, ko sta Jožef in Nkodem spravljala Jezusovo telo k zadnjemu počitku. To je bil sedmi meč za njeno srce! Koliko solz je prelila! „Zakaj mi ga jemljete, katerega mi je Bog dal? Oh, to je trda postelja! Mrzli kamen nima srca za te. Zakaj ne ostaneš rajši na mojem srcu?“ „Illa tenebat, ille trahebat“ (cfr. brevir na god ned. otr.) Sv. Brigiti je Devica razodela: „Resnično, ko so mi mojega Sina pokopali, takrat je bilo dvoje src v enem grobu.“

Pri zadnji postaji križevega pota se moli: „Premišljuj, kako neutolažljivo bridkost je čutilo srce Matere Gospodove, ko je videla, da nima več ljubega Sina. Ko v duhu gledaš njene solze, se moraš pač sramovati, da si med svetim križevim potom kazal tako malo sočutja. Vzdrami se vsaj zdaj pri zadnji postaji. Poljubi spoštljivo kamen svetega groba, položi v duhu vanj svoje srce in v bridki žalosti moli k svojemu Gospodu“ itd. (Po „Večnem življenju“.) O, jaz se sramujem, morebiti tudi ti, da smo doslej bili tako malo ginjeni. Vsaj zdaj položi v duhu svoje srce v grob, da bo troje src tam, Jezusovo, Marijino in tvoje. To bo potem veselo vstajenje!

Nazadnje so zavalili velik kamen k durim groba ter tako v grob zaklenili zaklad, ki nima para ne v nebesih ne na zemlji. — *Kjer je tvoj zaklad, ondi je tvoje srce* (Luk. 12, 34.), kje pa je tvoje srce? Morebiti pokopano v nečistem blatu? O, izkopaj ga, umij ter položi v Jezusov grob, tam bo slajše počivalo! Nemara je vtopljeno v vinu in nezmernosti! Vzdigni ga in pokopaj pri Jezusovem in Marijinem Srcu, tam bo uživalo večje veselje!..

„Blagor telesu, ki je tebe nosilo . . .“ (Luk. 11, 27.) A Marija je blagrovala zdaj kamen groba. Jaz pa blagrujem vas, če so vaša telesa tempelj sv. Duha!

II. Tedaj je moral umreti moj Jezus! Moral — o trda beseda! Moral? Dà, moral! Kdo je to terjal? Pravičnost božja!

Kazal sem vam usmiljenje božje. Rekel bi kdo; če je Bog tako neskončno usmiljen, tedaj tudi mene zavrgel ne bo — in s

tem se tolaži na svojih grešnih potih, na primer Ofni in Finees. Toda Bog ni samo usmiljen, on je tudi pravičen. To moramo sedaj še premisliti. Če koga ni ganilo usmiljenje Srca Jezusovega, naj ga pa gane njegova jeza, naj ga prestraši njegova šiba!

Moral je umreti. 1. Darovali so Judje, pa njihovi darovi se Bogu niso več dopadli... Le po svojem trpljenju je Kristus mogel zadostiti pravici božji: „Proprio filio suo non pepercit Deus.“ Strašna pravičnost božja!

2. „Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene.“ Trikrat je molil na Oljski gori, kako milo pač! Pa ni bil uslišan. „Če bo klical k meni, bom ga uslišal,“ je Bog zagotovil izraelskemu narodu (Ed. 22, 27.), toda svojega lastnega Sina ni uslišal. Kamen bi se omehčal pri Jezusovi prošnji, toda nebesa so ostala zaprta. In Jezus je rekel: „Vstanite, pojdemo,“ namreč tje, kamor me sili pravičnost božja! Strašna pravica!

3. „Njegov Gospod se je razsrdil in ga je izdal trinogom, dokler ne poplače vsega dolga.“ (Mat. 18.) Zadnji vinar dolga, ki ga je človek naredil pri Bogu, je moral Jezus plačati z zadnjo sili kapljo svoje krvi!

Kristjani! Vsem bo enkrat zadonel na uho glas: „Daj račun od svojega hiševanja!“ Mislim, da ne bi radi vpili takrat: „Gore padite na nas, bregovi, pokrijte nas!“ Zato pa vam Gospod sedaj kliče: „Iščite, dokler me najdete, ker sicer resnično ti povem, ne pojdeš venkaj odondot, dokler ne plačaš zadnjega vinarja.“ Zadoščajte pravici božji s ceno, shranjeno v odprtem Srcu Jezusovem! Amen.

Veliki petek.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

VII. Jezusa snamejo s križa in položijo v grob.

In njegov grob bo častljiv. Iz. 11, 10.

Sv. Gregor veliki pripoveduje naslednjo prigodbo: Slavni grof Teofanij, upravitelj pokrajine Centertrum, je bil neutrudljiv dobrotnik ubogih. Vsakomur je rad pomagal in Bog je mnogokrat čudežno podpiral njegovo radodarnost. Ko nevarno zboli in čuti blizu zadnjo uro, se njegova dobra žena brez nehanja joče ob njegovi postelji. Ko jo bolnik vpraša po vzroku tolikega žalovanja, odgovori mu: Kako da ne bi žalovala, ko nimam upanja, ohraniti te pri življenju, razen tega pa me še skrbi, kako

bi ob tako hudem vremenu častno pokopali tvoje telo, če umrješ danes. Pomiri se, odgovori Teofanij, do tje, da jaz umrjem, bo nebo jasno in vedro. Kmalu po teh besedah umrje; takoj se ustavijo nalivi dežja in nebo se razjasni v trenutku. Tudi druge čudežne prikazni so povelečevale njegovo smrt. Na rokah in nogah, ki so bile vse vnete, otekle in hudo zdelane od protina, ni bilo po smrti najti nobenega sledu bolezni. In ko so četrti dan po pogrebu odkrili kamenitno ploščo, ki je pokrivala njegov grob, da jo nadomestijo z nagrobnim spomenikom, so vsi pričujoči čutili prijeten cvetlični duh, ki je puhtel iz groba. Tako je Bog v smrti poplačal Teofanijevo dobrodelnost.

Ljubljeni v Gospodu! tudi mi se bližamo sedaj med pre-mišljevanjem Jezusovega trpljenja enaki prikazni. Tudi Jezus je bil znan po vsej deželi zavoljo svojih čudežev in slavljen zavoljo svoje dobrotljivosti. Ko je umiral, je razsajal vihar in upor po ulicah Jeruzalemskega mesta. Nehvaležno, zaslepljeno ljudstvo je divjalo in vpilo: Proč ž njim, križaj ga! in ni mirovalo, dokler niso Jezusa pribili na križ. V zadnjih trenutkih njegovega življenja se je puntala celo narava. Tema je opoldne pokrivala vso okolico, zemlja se je tresla, skale so pokale in strah je spreletaval vse stvarstvo. Marsikatero pobožno dušo je jelo ob tako strašnih prikaznih skrbeti, bo li mogoče častljivo pokopati Jezusovo Telo, in če so pomislili, da je umrl najsramoto-nejše smrti hudodelnikov, so se pač v skrbeh popraševali s pre-rokom: „Kam ga hočemo položiti, ko je bil štet med hudobne?“ (Iz. 53, 12.)

Toda komaj je Jezus umrl, se je takoj pomirila vsa narava. Solnce je spet posijalo izza temnih oblakov, pomladanski duh je vel po naravi in iz Jeruzalema pridejo prijatelji Gospodovi, da snamejo sveto Telo Zveličarjevo s križa in ga poožijo v nov, nalašč pripravljen grob, v katerega še ni bil nihče položen. Tako se izpolni poslednje prerokovanje o Kristusovem trpljenju: *Njegov grob bo častljiv.* (Iz. 11, 10.)

Pri tej poslednji podobi iz trpljenja Jezusovega se hočemo muditi tudi mi ob sklepu svojih postnih premišljevanj in danes premišljevat še one slovesne trenutke, ko so Jezusovi prijatelji vzeli njegovo sveto Telo s križa in ga v veličastnem sprevodu položili v skalnat grob.

Enoglasno poročajo sveti evangelisti, da se je podal Jožef iz Arimateje (mesteca severo-zahodno od Jeruzalema) k Pilatu, in ga je prosil za Jezusovo Telo, ter da je Pilat ugodil njegovi

prošnji. Jožef Arimatejski je bil bogatin in kot član velikega zbora je bil zelo vplivna oseba v Jeruzalemu. Smrt Kristusova in čudežni dogodki na Kalvariji so ga ojunali, da upa stopiti pred Pilata, ter prositi za Telo njega, ki je bil umorjen kot hudodelnik. Pač se je moral Jožef bati, da ga bodo vsled tega sovražili vsi odborniki velikega zbora, da ga bo preziral ves olikan svet, a ves ta strah je premagal. Kristusova smrt, ki je vzdramila celo naravo, ki je prisilila nevernega stotnika k spoznanju: „Zares ta je bil Sin božji“ in ki je primorala mnoge k pokorji, (Luk. 23.) je vplivala tudi na Jožefa tako močno, da se ni več bal, da bi ga svet imel za Jezusovega učenca, „temveč je srčno šel k Pilatu, in ga je prosil za Jezusovo Telo.“ (Mark. 15, 43.) Jožef je dobro vedel za sklep velikega zbora, vsled katerega naj bo vsak vržen iz shodnice, kdor bo pričal, da je „Jezus Sin božji“ (Jan. 9, 22.), a pri njem je „ljubezen izgnala strah“ (1. Jan. 4, 18.) in Jezusova prelita kri ga je utrdila ter pregnala iz njegovega srca vso bojzljivost pred smrtjo zavoljo Jezusa.

Škoda, da je med nami tako malo srčnih Arimatejcev, ki bi se ne bali pred sovražniki Kristusovimi, kadar je treba spoznati ali zagovarjati sveto vero, govoriti resnico sebi v časno škodo, zatirati pregreho, braniti nedolžnost. Da bi pač premišljevanje smrti Kristusove vplivalo na nas tako, da nas ne bi odvrčal ne strah pred ljudmi, ne posvetna čast, ne prijaznost, govoriti in delati vselej in povsod le to, kar je v čast Bogu in nam v zveličanje. Čemu bi se pač tudi bal ljudi, kdor išče Boga? Kako neustrašeni smo navadno v skrbi za časne reči, če smo le prepričani, da je stvar, za katero se potegujemo, pravična in dobra. Imenitnejše zadeve pa ni, nego iskati božjo čast, katero Kristus sam imenuje prvo skrb, zato nas od nje ne bi smela odvrniti ne prošnja, ne žuganje, ne grožnja, ne prilizovanje še toliko mogočnih nasprotnikov.

„Petiit corpus Christi“ — prosil je za Jezusovo Telo. Utegnil bi kdo vprašati, zakaj da je med vsemi, ki so prejeli od Jezusa toliko dobrot, bil edini Jožef tako srčen in srečen, da je prosil Pilata za Telo Zveličarja. Kje so pa bili takrat njegovi apostoli? Kje vsi tisti, koje je poprej ozdravil ali obudil k življenju? kje oni tisočeri, koje je čudežno nasitil v puščavi? kje je sedaj hinavska truma onih kričalcev, ki so ga ob slovesnem prihodu v Jeruzalem pozdravljali tako navdušeno? kje so oni, ki so ga hoteli narediti kralja? Izmed vseh, za koje je umrl Kri-

stus, se znajde le Jožef, ki upa prositi za njegovo Telo. Pač res „pauci electi“, malo je izvoljenih. Sv. Jeronim nam navede vzrok, zakaj da je ravno bogat in imeniten svetovalec prosil za Jezusovo Telo. On pravi: „Evangelist ga imenuje bogatega, ne kakor da bi ga iz baharije hotel predstavljati premožnega in imenitnega učenca Jezusovega, marveč, da naznani vzrok, zaradi kojega je mogel od Pilata izprositi Jezusovo Telo. Ubožen, neznanen človek bi se ne smel predrzniti pred deželnega oblastnika s tako prošnjo; gotovo ne bi dobil pristopa, ter ne bi bil uslišan.“

Jožef Arimatejec je bil bogatin, a on svojega srca ni čezmerno vezal na svoje bogastvo, marveč obračal je isto v božjo čast, ter tako ostal ubog v duhu, dobro vedoč, da je takim zagotovljeno nebeško kraljestvo. Mnogim se dozdeva čudno, da je Bog bogastvo tako neenako razdelil med ljudi in čutijo se vsled tega nezadovoljni s svojo revščino. Božja previdnost pa ima s tem najmodrejšo namene. Komur je Bog več podaril, od njega tudi več terja in kolikor človek več ima, nego drugi, isto naj bi obračal v božjo čast in bližnjemu v pomoč. Oster račun bo terjal božji Sodnik od onih, ki obilnost svojega bogastva zlorabljo le v nečimernost ali v nezmernost ali v zapravljenost; ko je vendar toliko priložnosti za dobra dela. Če hočeš od Boga posojeno bogastvo naložiti na prav visoke obresti, obdaruj uboge, podpiraj dobrodельne zavode, skrbi za lepoto hiš božjih, pomagaj razširjevati kraljestvo božje na zemlji in zatirati pregreho nevere in krivoverstva s tem, da radodarno podpiraš katoliške misijone in z obilnimi obrestmi ti bo kdaj povrnil večni plačnik, zakaj tudi o tebi bodo veljale besede, koje piše častitljivi Beda o Jožefu Arimatejcu rekoč: Velika je bila čast Jožefa pred svetom, še večje pa zasluženje pri Bogu.

Toliko je Jožef vendarle dosegel pri Pilatu, da mu je ta prepustil Kristusovo Telo. „Donavit corpus Joseph,“ izročil je Telo Jožefu. Kakor hitro pa je zadobil to pravico, se je zdajci podal na delo, da sname Jezusa s križa.

Blažena Katarina Emerih nam to veličastno opravilo takole popisuje: „Začeli so v veliki žalosti in s posebnim spoštovanjem sveto ljubeznivo delo snemanja in pripravljali so vse potrebno k pogrebu najsvetejšega Telesa našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Snemanje Jezusa s križa je bilo neznano žalostno; previdno in prizanesljivo so ravnali, kakor so vedeli in znali, ker sveta groza jih je obdajala in bali so se, da bi Gospodu

kakih novih ran ne napravili; presunjeni so bili od ljubezni in spoštovanja do svetega Telesa. Vsi pričujoči so nepremakljivo gledali v Telo Gospodovo, ter so vsako premakljenje spremljevali s povzdignjenimi rokami, s solzami, z vsemi znamenji bridke žalosti. Vsi pa so molčali; in tudi možje, ki so Ga snemali, so iz spoštovanja le tiho, kakor pri svetem delu, si dopovedali potrebne reči. Kadar so se oglasili udarci kladev, s katerimi so izbijali žreblje, je Marijo in Magdaleno in vse pričujoče presunila nova bolečina, ker glas teh udarcev jih je opomnil neusmiljenega pribijanja Jezusovega, in vsi so se tresli, da bi ne slišali Jezusovih zdihljev, ter so silno žalovali zavoljo njegove smrti in so molčali.“

Ne da se popisati, koliko prisrčnosti je ves ta čas občutila in koliko solz je prelila žalostipolna Mati Marija. Žalovala je, zdihovala je, ter povzdigovala proti križu svoje objokane oči in od žalosti oslabele roke. Težko je čakala, da prejkoprej sprejme v svoje naročje Telo svojega Sina. In ko je imela v svojem materinem krilu ranjeno in razmesarjeno mrtvo Telo, ga je umivala s svojimi solzami, ter brez nehanja poljubovala in najprisrčneje častila svete rane njegovih rok in nog, ter njegove ranjene strani. Lahko rečemo, da je Marija tolikokrat občutila grenkost smrti, kolikor ran je videla na svetem Telesu svojega ljubega Sina. Tu se je dopolnilo prerokovanje pravičnega Simeona: „Tvojo lastno dušo bo meč prenasil.“ (Luk. 2, 35.)

Kako nepodobni smo mi Mariji, ki malo ali nič žalosti ne čutimo nad svojimi grehi, kateri so povzročili Jezusovo trpljenje in Marijino žalost. Marija je komaj dočakala, da bi vzeli Jezusa s križa in ga njej položili v naročje, mi ga pa z nova križamo. Marija je s svojimi solzami umivala kri iz njegovih ran, mi mu pa s ponavljanjem greha sekamo vedno nove rane. Marija je s svojimi solzami umivala kri iz njegovih ran, mi mu pa s ponavljanjem greha sekamo vedno nove rane. Marija je poljubovala in častila njegove svete rane, mi jih z nova oskrunjamo s svojim hudobnim srcem. Ustavimo kristjani! pri pogledu mrtvega Jezusa svoje pregrešno življenje. Če nas niso ganile solze na živem Telesu našega Zveličarja, naj obudi vsaj mrtvi Jezus v Marijinem naročju v nas trdni sklep, da omilujemo s toliko žalostjo svojo z grehi omadežano dušo, s kakršnim je Marija žalovala nad ranjenim Telesom svojega Sina.

Jožefu iz Arimateje je pomagal pri Jezusovem pogrebu Nikodem, odličen predstojnik, ud velikega zbora, pristaš stranke farizejev in slovit učenik v Izraelu. Tri leta poprej je prišel nekda

po noči k Jezusu, da se ž njim posvetuje o božjem kraljestvu in pol leta poprej je zabranil, da ni veliki zbor prijel Jezusa zavoljo njegovih nauk. Sedaj se pa očitno izda za Jezusovega pristaša, ter pride na kraj križanja s polnimi rokami dragocenih mazil, da spoštljivo pokoplje Jezusovo Telo. Prinesel je okoli sto liber (22 kg) mire in aloe, s kojimi je potresel tančico, v katero je Jožef zavil Telo in platnene ovitke za roke in noge, ter potni prt za glavo.

Tako sta tekmovala Jožef in Nikodem v dokazih ljubezni do mrtvega Jezusa, kojemu v življenju nista mogla dovolj postreči. In to njuno delo je bilo popolnoma nesebično. Naj bi se bila toliko trudila za živega Zveličarja, bi nju lahko bil kdo sumničil, da storita to v zaupanju na dobiček ali na kako plačilo. Delo ljubezni mrtvemu Telesu Kristusovemu storjeno pa ima znak čiste ljubezni in nehlinjenega spoštovanja. Tako čisti namen imejmo tudi mi pri vsem, kar storimo bližnjemu iz ljubezni do Boga. Sv. Hieronim imenuje one, ki bližnjemu storijo malo dobrega le iz tega namena, da jim Bog to obilno povrne, lovce lastnega dobička, ko piše: „Najdejo se ljudje, ki ubogim malo dajo, da bi od Boga veliko prejeli; pod pretvezo miloščine iščejo bogastvo; taka miloščina je bolj dobičkolov, nego milodar.“ Predragi! ne kupčujmo z Bogom, temveč, kar v njegovem imenu damo ubogim, dajmo iz čiste ljubezni in Bogu v čast, ter pomislimo, da ne damo iz svojega, kar damo, temveč od tega, kar nam je dal Bog.

Jožef in Nikodem sta povračevala mrtvemu Jezusu, kar jima je živ dobrega storil, s tem, da sta njegovo Telo snela s križa in umila krvi, pljunkov in blata, ga zavila v čisto tenčico, ter mazila z dragocenimi dišavami in pripravila za častitljiv pokop. Kaj pa mi storimo žive mu Jezusu v čast? Kje so naši dokazi ljubezni do njega? Preljubi! zapustimo grehe, s kojimi smo ga do sedaj križali, tedaj ga bomo sneli s križa; izbrišimo iz svojih ust umazane, pohujšljive, nečiste besede in umili bomo s tem njegovo sveto Telo; oblecimo revne, obleke potrebne ljudi in zavili bomo Jezusa v tenčice; premišljujmo, častimo in molimo njegovo trpljenje in smrt, pa ga bomo mazilili z dišavami.

Sveti evangelisti nam poročajo tudi o grobu, v katerega je bilo položeno Jezusovo Telo. „Na vrtu je bil grob (katerega je bil Jožef izsekal v skalo), kamor še ni bil nihče položen.“ (Jan. 19; 41. in Mat. 27, 60.) O tem sv. mestu Jezusovega pokopališča je že

govoril prerok Izaija, rekoč: „In njegovo pokopališče bo častitljivo.“ (Iz. 11.) Častitljivo je bilo, ker je bilo izprva odločeno za tako odličnega moža, kakor je bil Jožef Arimatejec; častitljivo, ker ni bilo izkopano iz zemlje, temuč usekano v skalo; častitljivo, ker sta preskrbela pokop moža, ki sta bila kot svetovavca velikega zbora v visoki časti.

Tudi mi postanemo grob Kristusov, kolikorkrat prejmemo njegovo presv. Rešnjo Telo, ki je postavljeno v spomin njegove neizrekljive ljubezni do nas. Da bi se pač tudi o našem srcu moglo reči, da je častitljivo Jezusovo pokopališče! da bi bilo novo po posvečujoči milosti božji! da bi bilo na vrtu, ki je razcveten z najlepšimi cveticami zlahtnih čednosti in dobrih del! da bi bilo naše srce grob, v kojega še ni bil nihče položen, kakor le Jezus sam. „Kakor v Marijinem krilu ni bil spočet nikdo pred Jezusom in nikdo za njim, tako tudi v grob, ki je bil odločen za njega, ni bil položen nikdo pred njim in nikdo za njim“ (sv. Avguštin). Nesrečen je človek, v čegar srcu kraljuje hudi duh po storjenem smrtnem grehu, kakor je kraljeval v srcu Judeža izdajalca; najnesrečnejši pa je, kdor si s takim srcem drzne prejeti Jezusa v svetem obhajilu. On si je in pije sodbo in večno pogubljenje, božja miza njemu postane sodnji stol, in angelski kruh se mu spremeni v smrten strup; kar mu je postavljeno v zveličanje, to si preobrne v pogubljenje. Nikar tako, o človek, nikar tako, ne bodi sam svoj sovražnik, sam svoje pogubljenje, sam svoj pekel. Skrbi, da bo tvoje srce vsak čas čisto pokopališče tvojega Jezusa, v katerega še ni bil nobeden drugi položen. Če ni tako, očisti ga sedaj v dobri velikonočni spovedi ter ga po tisti skrbno ohrani vredno Jezusu posvečeno prebivališče.

„Bil je pa na vrtu nov grob, kateri je bil izsekan iz skale.“ (Mark. 15, 46. Jan. 19, 41.) Veliko truda je stalo pripravljanje Jezusovega groba že za to, ker ga je bilo treba sekati v skalo, pa tudi za to, ker je bil po tedanji šegi silno obširen. Treba je bilo trdega kladiva, močnega dleta, mnogo truda in vztrajne spretnosti, da je bil grob vsestransko dovršen. Grob je bil vsekan v skalo in pred njim tolik prostor, da sta mogla vanj stopiti dva angela v podobi mladeničev (Luk. 24, 4.) in apostola Peter in Jakob. (Jan. 20, 6.—8.) Torej ni bil izgotovljen brez velikega napora.

Tudi v tvojem srcu si mora Jezus pripravljati grob z veliko težavo. Kolikor bolj se človek uda grešnemu veselju in razuzdani svojevolji, toliko bolj okameni njegovo srce, in toliko težje najde

v njem Kristus prostora. Toda usmiljeni Jezus se ne ustraši, in ako si ne more napraviti poti do takega trdovratnega srca z notrajnimi navdihi, z ljubeznivimi očetovskimi opomini, tedaj si pa z jeklom nesreč, z dletom rev in težav izseka odprtino v skalnato srce. Marsikdo je v dnevih zdravja in sreče trd in neobčutljiv kakor skala za vsako dobro besedo, v dnevih nadlog in bolezni pa postane mehkec „kakor raztopljen vosek.“ (Psl. 21.) Zato pa nesreč in nadlog ne smemo vselej smatrati kot kazni božje, temuč jih sprejeti kot modro sredstvo božje previdnosti, s kojim hoče omehčati naša po grehah utrjena srca. Tako se je Faraonovo ledeno srce otalilo šele tedaj, ko je hudo čutil božjo šibo-kaznjivko. Marsikateri zastareli grešnik bi živel še leta v grešni priložnosti, ako ga ne bi Bog obiskal s težavami in nesrečami. Kakor podobar s stružcem, z žago in dletom obdeluje les ali kamen, da iz njega napravi podobo svetnika, tako tudi najvišji mojster s stružcem nadlog, z žago nesreč in z dletom bolezni obdeluje naše srce, ki je poprej neobčutljivo kakor les ali trdo kakor kamen, v sebi ljubo in prijetno prebivališče.

Ko bi nas pač enak duh prešinjal vselej, kadar nas zadene kaj zopernega, potem se ne bi potoževali in godrnjali nad vsako najmanjšo nadlogo, temuč bi spoznali, da težave in nadloge niso drugega, nego dokazi ljubezni božje do nas, da so dobrote, poslanel od Boga, ki nas ljubi tudi tedaj, ko nas tepe, in nam dobro želi tudi, ko nam pošlje nadloge in težave.

„Tam sta ga tedaj položila.“ Kako resen in tužen je pač moral biti oni trenotek, ko so Jezusa nesli k počitku. Nesla sta ga z največjim spoštovanjem Jožef in Nikodem, za njima so šle pobožne žene, ki so prišle z Jezusom iz Galileje (Luk. 23, 55.), Marija Magdalena, Marija, mati Jakoba in Janeza, Saloma in več drugih. Te so se pokopališču naproti vsedle ter gledale, kam da bo položeno Jezusovo Telo, in so jokale in žalovale. Tudi sv. Janez ni manjkal pri pogrebu in kakor je bil od Kristusa nad vse druge ljubljen, tako je gotovo najbolj žaloval za njim. Da je bila navzoča tudi Marija, tega nam sicer naravnost ne poročajo sv. evangelisti, vendar se to dá posneti iz tega, kar nam pripoveduje sv. Janez o njeni pričujočnosti pod križem. (Jan. 19, 25.) Gotovo je prelivala sedaj najgrenkejšo solze, ker je objokovala največjo izgubo. Po pogrebu so se vrnili žalujoči domu. Jožef je zavalil velik kamen pred duri, kojega so pozneje Judje uradno zapečatili. Le Marija Magdalena in Marija Kleofova ste zaostali še

pri grobu, da si ga ogledate natančneje, da morete, ko mine sobotni dan, zopet najti grob in maziliti sv. Telo.

Tako je našlo Jezusovo Telo svoj miren počitek v častitljivem grobu, najde ga pa tudi v tvojem srcu, o kristjan! vselej, kolikorkrat ga vredno prejmeš v sv. obhajilu, po katerem ostane v tebi in ti v njem, dokler ga ne izženeš s smrtnim grehom. Jezusu pripravljaš prijeten počitek v svojem srcu celo tedaj, ko goreče hrepeniš po njem: „Moje veselje je, bivati s človeškimi otroci“ (Prov. 8, 31.); ali kolikorkrat mu skažeš na katerikoli način svojo ljubezen: „Daj mi moj sin! svoje srce“ (Prov. 23, 26.); da kolikorkrat storiš trdni sklep pravičnega, pobožnega življenja ter po dobri spovedi iz razvalin svoje pregrešnosti staviš Kristusu nov, očiščen tempel: „Ali ne veste, da ste tempel božji, in da prebiva Duh božji v vas?“ (1. Kor. 3, 16.) In če smo mi sedaj po dobri velikonočni spovedi iznova oživeli v Kristusu in se po vrednem svetem obhajilu okrepčali z njegovim presv. Telesom, tedaj moremo sedaj o veliki noči potolaženi reči s sv. apostolom Pavlom: „Živim, toda ne jaz, marveč Kristus živi v meni.“ (Gal. 2, 20.) Ako pa je to, tedaj se veselimo in z veseljem zapojmo: Alleluja!

In sedaj hočemo končati svoja postna premišljevanja o Kristusovem trpljenju ter se ločiti od onih sv. krajev, po katerih smo spremljali trpečega Zveličarja. Da bi se nam pač bila med tem premišljevanjem globoko v srce vtisnila mila in sočutna oseba našega Jezusa, da bi ga ves čas svojega življenja ne izgubili izpred oči, zlasti ne v skušnjavah. Zato si pa hočemo, preden zapustimo Kalvarijo, v spomin izbrati pet sadov Kristusovega trpljenja, v spomin peterih krvavih ran Kristusovih.

Prvi sad naj bo veliko zaupanje na božje usmiljenje, ko vidimo, da je umrl njegov edinorojeni Sin za nas na križu. Naj bodo torej naši grehi še toliki, bodimo prepričani, da še večje je usmiljenje božje in zaupno vzdihnimo večkrat na dan: Moj Jezus, usmiljenje!

Drugi sad bodi prav goreča ljubezen do Jezusa, ki je za nas prestal tolike in tako grozovite bolečine. In v tej ljubezni opravljajmo voljno vsa svoja vsakdanja opravila.

Tretji sad naj bo globoko spoštovanje do naše neumrjoče duše, ko vidimo, koliko, da je storil božji Sin, da jo reši; zato se ločimo s trdnim sklepom, vse storiti, da rešimo svojo dušo, in ponavljajmo gostokrat: Moj Jezus! jaz hočem rešiti svojo dušo, naj velja kar hoče!

Četrti sad bodi nad vse velika žalost nad našimi grehi, ki so toliko ljubljenu Jezusu povzročili smrt. Zato trkajmo večkrat na svoja prsa in obujajmo zlasti vsak večer prisrčno kesanje.

Peti sad našega premišljevanja pa naj se razodeva v smrt-nem sovraštvu do grehov, ki so Jezusa križali. Iz Jezusovega križa naj se zapiči v naše srce oster žrebelj trdnega sklepa, nikdar več ne grešiti. Kdor še ni storil tega sklepa, stori ga naj sedaj in kdor ga je storil, naj ga okrepča in utrdi po svetem blagoslovu za kojega sedaj kleče prosite svojega Zveličarja, rekoč: (Vsi pokleknejo.)

Jezus ljubeznivi! stori nas vredne svojega sv. blagoslova, kojega si nam s svojim sv. trpljenjem zaslužil in kojega mi potrebujemo, da začnemo spokorno, pravično, sveto živeti, kakor smo ti obljubili danes. Danes na dan splošnega odrešenja stegni preljubi Zveličar naš svojo desnico in podeli nam mir odpuščenje in blagoslov.

(Pridigar vstane in podeli sv. blagoslov, rekoč:)

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in sv. Duha pridi nad vas in ostani pri vas sedaj in vekomaj. Amen.

Ivan Rotner.

2. O sadu, ki ga rodi drevo sv. križa.

(Osnova pridige, ki jo je imel † dr. Iv. Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčil Fr. S t u h e c.)

O Jezus, „molimo te in te hvalimo, ker si po svojem sv. križu svet odrešil.“ O prežlahtno drevo, drevo večnega življenja! To je dobro drevo, ker je rodilo tako dober sad, odpuščenje grehov, usmiljenje božje!

Ko je Marija pri Jezusovem grobu odmolila ter se nekoliko potolazila, se je z Janezom in drugimi učenci ter z Magdaleno in pobožnimi ženami vrnila v Jeruzalem. Prišli so do križa, na katerem je Jezus trpel in umrl. Vzamejo slovo od križa. Bil je ves krvav, s krvjo celo polit. Marija je pač prva pokleknila in na glas klicala: „O križ, jaz te poljubljam, ker ti nisi več prekleto drevo, ne več drevo sramote, ampak odslej si ti sedež ljubezni in oltar usmiljenja, oltar, ki je posvečen po krvi Jagnjeta, darovanega na tebi v odrešenje sveta.“ Ravnotako so drugi storili in se niso mogli ločiti.

Tudi mi še danes postojno pod sv. križem, preden za to leto odidemo s Kalvarije! Počastimo sv. znamenje, na katerem nas je Jezus odrešil!

* * *

Sredi raja je stalo drevo spoznanja dobrega in hudega. Njegovega sadu se je Adam preobjel. Rastlo je pa ondi tudi drevo življenja. „Da kje Adam zdaj ne stegne svoje roke in ne vzame od drevesa življenja in živi vekomaj, ga je Bog pahnil iz vrta veselja, da bi obdeloval zemljo, iz katere je bil vzet. In je izgnal Adama in je postavil pred vrt veselja keruba z ognjenim in plamenečim mečem, da varuje pota k drevesu življenja!“

Kdo bo pač premagal angela božjega, kdo prišel do drevesa življenja? Ali je človek na večno zapadel smrti? „Kadar močni svoj dvor varuje, je pri miru njegovo premoženje; če pa močnejši kakor on pride nad njega in ga premaga, bo vse njegovo orožje pobral, na katero se je zamašal, ter bo delil njegov plen“ (Luk. 11, 21).

Kdo more angela premagati? Gospod angelov, on, ki mu angeli strežejo; on, o katerem je Izaija prerokoval, da bo njegovo ime *Močni!* In ta *Močni*, Sin božji je prišel ter premagal angela in mu vzel njegovo orožje. Zdaj pa vsakdo lahko pride do drevesa življenja, in to drevo je sv. križ.

Pobožna pripoved pravi, da so za Jezusa križ naredili iz tistega drevesa življenja, ki je stalo v raju. Mogoče. Pa četudi ne, to je pa le res, da križ rodi sadove življenja!

a) Marija Magdalena. — Dokler je bil človek zaklet, so se nebesa bala, da bi kje ne stegnil svoje roke po drevesu življenja. Zdaj pa Bog želi in veli, da bi pogosto gledali na križ in živeli. To je jasno iz Jezusovih besed: „In kakor je Mojzes povišal kačo v puščavi, tako mora povišan biti Sin človekov, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ (Jan. 3, 14; prim. Num. 21, 9). Jezus je *dolžno pismo, ki je bilo nam nasproti, izbrisal in na križ pribil* (Kološ 2, 14). — Judje so se okoli križa postavljali ter zahtevali, naj stopi doli, če je res Bog. Kako nespametna beseda! Če bi Jezus stopil doli, bi tudi mi morali iti doli — v pekel. Zato je pa tudi Jezus molil: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.

Kdor ima rano, išče zdravila, da bi se mu zacelila, sicer se nezaceljeni rani pridruži lahko prisad in za njim smrt. Rane na duši tvoji so tvoji grehi. Zdravilo za te rane je kri Kristusova, ki je tekla na križu. Zato se pa temu drevesu rad približuj; z njega ti kliče Sin božji, kakor nekdanj Magdalen: *Pojdi v miru, tvoji grehi se ti odpusteni.* Zato „molimo te in te hvalimo . . .“

b) Sv. Janez je pod križem našel novo moč za svojo čednost. Prej se je bal biričev, pustil je svojo obleko in zbežal. Zdaj pa mirno stoji. Sv. Janez, ali se ne bojiš za svojo čednost? Ne. Zakaj ne? Jezus mi je v svoji oporoki sporočil Marijo. Odkar je Marija moja mati, se mi ni treba ničesar bati. Sv. Alojzij!

Pod križem boste tudi vi našli obrambo in pomoč, da vztrajate v dobrem. Hočete imeti palico, da se nanjo opirate? Primate za les sv. križa! Zato „molimo te . . .“

c) Desni razbojnik je ob Jezusovem križu dobil nebesa. Marsikdo ima toliko prestati, oče, mati, služabniki, reveži, bolniki itd. Stopite pod sv. Križ, „še danes boste v raju“. O, kako se bo srce olehčalo! Tu se boste učili nositi svoj križ, spoznali pa boste tudi, da je Jezusov „jarem sladek in lahko njegovo breme.“ Sv. Andrej je vzkliknil pri pogledu na križ: „O dobri križ . . .“ (Cfr. breviar.)

Sv. križ je lestva, na katero je Jezus prvi stopil in tako šel v nebesa. Tudi za tebe ni druge lestve. *Kdor hoče za menoj priti . . .* (Luk. 9, 23).

č) Stotnik je spoznal resnico. Stotnik je bil poprej nevernik. Ob smrti Jezusovi so se godili strašni čudeži. „Ko je pa stotnik to videl, kar se je zgodilo, je rekel: *Resnično, ta je Sin božji.*“ (Mat. 27, 54).

Veliko jih je zdaj, ki glede vere majajo z glavami, ker ne pridejo blizu križa, ko bi pa prišli in tu videli čuda pravice in ljubezni božje, morali bi se vdati, spoznati in verovati. Ko so misijonarji v Paragvaj oznanjali vero, so se ljudje poskrili. Misijonarji so pa obhodili vso deželo in na najvišjih gorah postavili križe. Divjaki so pa potem hodili gledat to čudno znamenje, pomirili so se in dobili več zaupanja do misijonarjev. Ko bi se sovražniki sv. vere približali križu, bi ne „zasramovali, česar ne umejo“, ampak bi spokornjeni rekli: Resnično ta je Sin božji!

„Mnogo jih živi, kakor sam vam že večkrat pravil (zdaj pa celo jokaje pravim), kot sovražniki križa, katerih konec je pogubljenje: katerih Bog je trebuh: in slava njihovi zmedenosti onih, ki zemeljski modrujejo.“ (Filip. 3, 18, 19). Predragi, mi pa ne tako. Mi hočemo ostati prijatelji križa, ljubiti ga hočemo v življenju in v smrti, kajti kdor z Jezusom trpi, bo z njim tudi poveličan. Kako lahko boš umiral s križem v roki! Kako lahko počival pod križem, ki ga bodo postavili na tvoj grob, in čakal vstajenja! Zato živite tako, da boste lahko rekli: „*Naše življenje je v nebesih, odkoder tudi pričakujemo Zveličarja, našega Gospoda Jezusa Kristusa.*“ (Filip. 3, 20). Amen.

Velika noč.

Trojno vstajenje.

Kakor je Kristus po veličastvu očetovem vstal od mrtvih, tako moramo tudi mi hoditi v novem življenju.

Rim. 6, 4.

„Aleluja! Kristus je iz groba vstal!“ tako se glasi pozdrav današnjega dne. Minul je veliki petek, velikonočno solnce je vzšlo. Premagana sta smrt in pekel; novo, večno življenje je priboril Gospod sebi in — nam. Da, tudi za nas! Zakaj ako je Kristus vstal iz groba, vstali bomo enkrat tudi mi in z njim večno živeli. Da bo pa naše vstajenje sodni dan res vstajenje k večnemu življenju, moramo že sedaj duhovno vstati iz groba greha v življenje milosti. Mnogi izmed vas so že duhovno vstali, ko so prejeli velikonočno obhajilo, mnogi pa bodo še vstali, ko je tudi prejmejo. Bog daj, da bi bilo vstajenje pri teh kakor pri onih pravo, trajno vstajenje! Pravo vstajenje mora biti torej naše vstajenje, ne pa navidezno ali le za nekaj časa. Zato hočemo danes premišljevat, kaj je treba k temu, da je naše vstajenje pravo vstajenje! Da vam to boljše pojasnim, se bomo ozrli na trojno vstajenje, kakor nam ga popisuje sv. pismo.

Začnem v imenu od smrti vstalega Zveličarja!

Sv. pismo nam popisuje trojno vstajenje.

O prvem načinu vstajenja beremo v starem zakonu (I. Reg. 28.), kako je kralj Sa vel po čarovnici od smrti poklical preroka

Samuela, ki je napovedal, kaj se bo s Savlom zgodilo. Nekateri celo menijo, da je neki hudoben duh vzel nase podobo Samuelovo in s tem Savla le goljufal. To se še dandanašnji časih zgodi, da hudobni duh vzame nase podobo kakega umrlega človeka in se prikaže, ako ga kdo zaroti. To je bilo torej le navidezno vstajenje, ker Samuel sam je ostal v grobu.

Drugi način vstajenja vidimo v vstajenju Lazarja, Jajrove hčere in mladeniča iz Najma, katere je Jezus sam obudil. To vstajenje je bilo sicer pravo, ker so res vstali od smrti, toda ni bilo trajno, ker so pozneje zopet umrli.

Tretji način vstajenja pa imamo v Jezusu Kristusu samem, ker ta je res vstal od smrti, in sicer za vselej, ker ne bo več umrl. To vstajenje je popolno, ker je pravo in trajno.

Ako se ozremo sedaj na one, ki v velikonočnem času vstanejo po vsprejemu sv. zakramentov iz svoje dušne smrti, najdemo tudi tri načine vstajenja.

Mnogih vstajenje se da primerjati vstajenju preroka Samuela. Njih vstajenje ni pravo, še manj trajno, temveč navidezno, goljufivo, le nekaka strašna prikazen iz groba. To so vsi oni, ki so navlašč in vedoma pri spovedi zamolčali kak greh, ki so odvezo prigoljufali, ker niso imeli trdne in resne volje poboljšati se, strast preklinjevanja, pijančevanja, nečistovanja opustiti in premagati, storjeno škodo popraviti, tuje blago povrniti, pohujšanje po moči poravnati, opravljanje in obrekovanje preklicati, sovraštvo opustiti, grešno znanje razdreti in sploh varovati se vseh bližnjih, prostovoljnih priložnosti h grehu, ki so torej zakramente prejeli le zarad tega, da so dobili spovedne listke, in so to storili le zarad tega, ker je to taka navada in se boje slabega glasu pred ljudmi. Oj, ti nesrečni ljudje, ki najboljše dušno zdravilo tako zlorabijo. Kakšno upanje morejo neki oni imeti, da bi rešili svojo dušo večnega pogubljenja? — Ne, ti niso vstali, ki tako delajo! To je le neka prikazen vstajenja, neka grozna pošast. Oni se le hlinijo v svojem hinavstvu, kakor bi res vstali: stoje tukaj pri spovednici, kakor drugi, kleče pred spovednikom in dobijo znamenje odveze, kakor drugi, ker spovednik ni vsegaveden, da bi videl v globočino njih srca, njih duše; pristopijo — strašno je samo to pomisliti — z drugimi vred k mizi Gospodovi in sprejmejo nedolžno Jagnje božje v srce, ki je oskrunjeno s smrtnim grehom. Glejte, tudi ti se kažejo kakor da bi vstali iz groba pregreh, kakor da bi

veliko noč, toda vse skupe je le goljufija, je le sleparija, le neka strašna prikazen; mrtvi so in mrtvi so ostali pred Bogom in angeli, vkljub temu, da so bili pri spovedi in sv. obhajilu Oj, da bi pač nikdo izmed nas ne bil med temi nesrečnimi božjeropniki, med temi ubijalci Boga samega, ki z vsemi svojimi močmi ponavljajo vse trpljenje Jezusovo, ki tako predrzno in nevarno igro igrajo z Bogom in cerkvijo, s svojim zveličanjem, s svojo neumrjočo dušo!

Toda pustimo te, ki takorekoč okameneli v svojih grehih, ne vsprejmejo božje besede v svoje srce! So drugi kristjani, ki o velikonočnem času sicer res vstanejo iz groba greha, toda kmalu jih pobere ista dušna smrt. Njih vstajenje je torej podobno vstajenju Lazarja in drugih mrtvih, katere je Gospod obudil, kateri pa so pozneje zopet umrli. Ti pridejo prav pripravljene k sv. zakramentom, izpovedo se odkritosrčno in natančno vseh svojih grehov, imajo tudi resno voljo, trden sklep popraviti se. Toda kmalu postanejo spet mlačni in leni, tako zaidejo v skušnjave; da bi jih premagali, čutijo se že preslabe, prešibke. Ne varujejo se dovolj skrbno nevarnih priložnosti, polagoma zaidejo zopet na stara grešna pota, katerih so se nedavno sramovali, se jih skesali, in sklenili, da jih več ne prestopijo. Ravno tako je, kakor da bi groba svojih grehov nikoli ne zapustili, pozabljeni so vsi dobri sklepi, katere so storili, ves stud in gnjus nad grehom, katerega so občutili v srcu, zgubljeni so vsi zakladi milosti, katere je Bog razlil nad nje, zdi se skoro, kakor bi sedaj hoteli obžalovati svoje kesanje. Oh, kako nevaren je ta padec v stare grehe! Ponovljeni greh je mnogo hujši, kakor prejšnji, ker je večja nehvaležnost do Boga, ki mu je prej tako milostivo odpustil. Kdor vrže od sebe svatovsko oblačilo milosti in ljubezni božje in obleče staro, umazano obleko svojih grehov, tisti se pregreši z največjo nehvaležnostjo in nezvestobo do Boga. S tem, da pade grešnik v prejšnje grehe, ne pokaže le svoje nehvaležnosti, temveč tudi izda svojega Gospoda največjim njegovim sovražnikom. V velikonočni spovedi je sklenil z Bogom mir in mu obljubil zvestobo, sedaj pa prelomi obljubo, zbeži od zastave Kristusove, pridruži se vojski satanovi in se bojuje zoper prejšnjega vojskovodjo svojega, zoper Boga! Vsak svetni kralj ostro kaznuje vojaka, ki mu ubegne, kaj šele bo storil kralj vseh kraljev s svojimi nezvestimi služabniki! Oh, največja nevarnost žuga takemu grešniku, da se pogubi na veke, ker Bog ve, ali bo

še kdaj prejel dovolj milosti, da se odkritosrčno spreobrne! Hudič, ki je bil po spovedi izgnan iz človeka, vrne se nazaj in pripelje seboj sedem drugih; tako je poslednje tega človeka hujše nego prvo. „Ti me boš iskal“ pravi Gospod takemu, „pa me ne boš več našel, in boš umrl v svojih grehih.“

Ljubi v Kristusu! Vzemimo si častito vstajenje Jezusovo v zglede našega duhovnega vstajenja! Jezus Kristus, ko je enkrat vstal od smrti, ne umrje več, smrt nima več oblasti do njega, njegovo vstajenje je pravo, trajno, popolno. Tako mora tudi naše vstajenje iz groba greha biti popolno, trajno in neumrljivo, ako hočemo, da nam bo zagotovilo večnega zveličanja. Kaj pomaga najlepše cvetje spomladi, ako pa pozneje toča in vihar vse pokonča? Kaj pomaga popotniku, ako cel dan hodi neutrudno po pravi poti, kamor je namenjen, toda na večer zaide s prave poti in ne pride tje, kamor je hotel? Kaj pomaga srečna voznja po morju, ako pa se barka razbije ravno pred onim krajem, kjer se je hotela ustaviti? Le, kdor do konca zvest ostane in dobro zvrši življenja tek, tisti bo zveličan. Bodi mi zvesta, govori Zveličar spokorjeni duši, bodi mi zvesta do smrti in dal ti bom krono življenja! Gotovo bo imel vsakdo tudi po resničnem spreobrnjenju skušnjave, morda hude, nevarne skušnjave, ki ga bodo zapeljevale v stari greh, toda pomniti je treba besede Jobove, da je življenje na tem svetu vedna vojska; brez vojske ni zmage in brez zmage ni venca. Lastno hudo poželenje, slabi zgledi drugih, zapeljevanje zgubljenih, zavrženih ljudi, to so sovražniki, s katerimi se nikoli ne smemo sprijazniti, temveč stanovitno se vojskovati. Zato, kristjan, ne poslušaj zapeljivih glasov, čuj sam nad seboj, beži pred priložnostmi, v katerih si doslej padel v greh, pridobi si srčnosti in moči v molitvi, v vrednem prejemanju sv. zakramentov, ponovi zopet in zopet svoje dobre sklepe in obljube, katere si storil Bogu, ko si prejel zakrament sv. pokore. Okleni se trdno in z vso silo svojega Gospoda in Zveličarja v živi veri, s trdnim upanjem in z gorečo ljubeznijo. On ne bo pustil, da bi zopet padli, ako ne bomo sami navlaš padli.

Ljubi v Kristusu! Ako je torej naše velikonočno vstajenje tako, in ne podobno Samuelu, ki je vstal le navidezno kakor strašna prikazen, tudi ne podobno Lazarju, ki je vstal le za nekaj časa in je spet umrl, temveč ako smo vstali popolno in

trajno in se povzdignili v življenje milosti in ljubezni božje, potem pa tudi le samo potem bomo praznovali enkrat večno veliko noč v svetih nebesih. Amen. B. V.

Velikonočni ponedeljek.

Jezus skriti Bog — njegovo srce.

Ali ni bilo najino srce goreče v naju,
ko je po poti govoril in nama pismo raz-
kladal? Luk. 24, 33.

Predragi v Kristusu! Velikost Jezusove ljubezni do njegovih učencev bi nam nobeden ne mogel lepše popisati nego je to storil sv. Janez Ev., ko piše: *Ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, zato jih je ljubil do konca.* (Jan. 13, 1.) Znano vam je, da je Zveličar v znamenje svoje neizmerne večne ljubezni do človeškega rodu postavil pred svojo smrtjo najsvetejši zakrament svetega Rešnjega Telesa; dan pozneje je že umrl. Čeprav so ga vsi apostoli zapustili, ko je bil vjet, vendar ljubezen njegova ni opešala, ni jih zapustila. To je pokazal po svojem vstajenju, ko se jim je prikazoval; da ljubi svoje učence še vedno, pokazal je tudi tema dvema učencema, ki sta šla v Emavs. Ljubezen ga je gnala nazaj med učence, da jih je potrdil v dobrem, da jih je poučil še v onih stvareh, katere so jim bile neznane in nejasne.

Čudno se nam mora zdeti, da ga učenca nista takoj spoznala, ko sta ga vendar poprej skoro vsak dan videla pred seboj; šele ko je izvršil znamenje svoje največje ljubezni, ko jima je dal zavžiti svoje telo, šele tedaj sta ga spoznala. Skrit jima je bil, čeprav je ž njima hodil, ž njima govoril in jih učil.

Kristjani, ta dogodek se ponavlja še dandanašnji nad nami. Morda Jezus že dolgo z nami hodi, z nami govori, nas uči in svari, nas z dobrotami obsipa, a mi ga le še nočemo spoznati. Zakaj neki ne? Zato ker je naš duh pretrd, naše srce premrzlo, da bi sprejelo navdihnjenje, ki nam prihaja od zgoraj. Kristus hoče svoje srce spojiti, združiti z našim srcem, a mi mu ga ne damo. Ni čuda, da zato žaluje njegovo ljubezni polno srce. Kristjani, da tudi mi spoznamo njega kot skritega Boga in skritega svojega dobrega prijatelja, govoriti vam hočem o ljubezni in žalosti Jezusovega srca.

Največje znamenje Jezusove ljubezni do ljudi je zakrament sv. Rešnjega Telesa. Vsak človek, ki vredno in večkrat prejema ta zakrament, čuti v svojem srcu neko željo, ki ga vedno k njemu vleče, kakor v pravo domovino. Zato so kristjani v vseh časih posebno častili ta presveti zakrament.

S češčenjem sv. Rešnjega Telesa pa je v najožji zvezi češčenje presv. Jezusovega Srca. Čudno bi se nam moglo zdeti, zakaj se Jezusovo Srce šele kakih 200 let časti, dočim je zakrament svetega Rešnjega Telesa že od Jezusove smrti naprej v toliki slavi. Sveti Janez Ev. je to v prikazni razodel sv. Jedrti. Ta svetnica je posebno častila sv. Janeza Ev., ki se ji je večkrat prikazal. Nekdaj ga je vprašala, zakaj ni popisal on, ki je ležal na prsih Jezusovih, vseh udarcev njegovega srca. Odgovoril ji je, da je to prihranjeno za oni čas, ko se bo svet postaral, in ohladila njegova ljubezen do Jezusa. Ko bo svet postal mlačen in nanj skoro pozabil, tedaj bo Jezus sam svetu razodel svoje srce. In to se je že zgodilo. Svet se je postaral ne samo v letih, temuč tudi v grehih. Bili so časi, ki so žalibog še, ko se je domalega vesoljni svet obrnil proč od svojega Boga. Nastopile so krive vere, in še sedaj se širijo taki nauki, ki taje pričujočnost Jezusovo v sv. Rešnjem Telesu, ki tajé celo, da je Kristus pravi Bog. To se je godilo zlasti v 16. in 17. stoletju. Ne dolgo potem, ko je neštevilno kristjanov zabredlo v take zmote in se izneverilo svojemu Zveličarju, razodel je Jezus svoje srce svetu po sv. devici Margareti Alacoque, ki je umrla l. 1690. Nekdaj se ji je prikazal Jezus sam. Na prsih je imel svoje srce, obdano od svetlih žarkov. Srce je imelo rano, opletano je bilo s trnjevo krono in na vrhu je stal križec. Ko je tako stal pred devico Margareto, rekel ji je žalosten: „Glej, to srce, ki je ljudi tako goreče ljubilo in samo sebi ni nič prizanašalo, da jim je skazalo svojo milost. Namesto hvaležnosti pa prejemam od večine izmed njih le mrzlo nehvaležnost, zaničevanje, nečast in celo trpinčenje.“ Naročil ji je, da mora biti prvi petek po osmini sv. Rešnjega Telesa posvečen njegovemu presv. Srcu in obljubil je vsem tistim, ki bodo častili njegovo presv. Srce, mnogo milosti in dobrot.

Kristjani, to Srce je bilo ranjeno, nosilo je križec in trnjevo krono; torej vsa znamenja bridkega trpljenja. Brez dvoma je hotel s tem kristjane vneti v ljubezni do sebe, da jih je spomnil na vse to, kar je iz ljubezni do njih pretrpel.

Jezusovo srce je res srce polno ljubezni. Kje pod solncem najdemo še tako srce, ki bi tako goreče ljubilo svojega bližnjega?

Srce očeta ali matere je pač polno ljubezni do njunih otrok, srce prijatelja polno ljubezni do prijatelja, srce neveste do ženina. A kaj je vsa ta najgorkejša ljubezen človeška v primeri s tisto ljubeznijo, katero je imelo božje Srce Jezusovo do ljudi? Katera mati je kdaj pretrpela toliko strahu in žalosti zaradi svojih otrok, kakor je pretrpelo Srce Jezusovo? Kateri otrok je sploh kdaj tako ljubil svoje starše, kakor je ljubilo Srce božjega deteta v betlehemskem hlevu vesoljni svet? Kdo je kdaj toliko storil za svojega bližnjega kolikor je storil Jezus za nas vse?

Oh, koliko trpi srce, ki v resnici ljubi, ki gori v ljubezni. Zakaj ljubezen je ogenj, ki v svetem plamenu srca použiva, kakor navadni ogenj použiva to, kar doseže. Zato so sv. mučenci mnogo manj občutili vnanje telesne bolečine, s katerimi so jih mučili, ker so bile njih duše vse užgane v ljubezni do Jezusa. Zato so prepevali na moriščih, zato so šli z veseljem v smrt. Mnogi svetniki so umrli zgodnje smrti edinole zaradi svoje velike ljubezni do Jezusa. Sv. Stanislav Kostka si je moral večkrat svoje prsi s snegom hladiti, da je miril ljubezen božjo, ki je v njem plamtela. Ljubezen do Boga je sv. Filipu Neriju tako razširila srce, da je le na čudežen način mogel še dalje živeti. Sv. Peter Alkantarski je marsikdaj hitel ven iz svoje celice, da je v prostem zraku dal duške ljubezni, ki mu je v duši gorela. Sv. Magdalena Paciška je videla sv. Alojzija v nebesih; njej je bilo razodeto, da je ta mladenič umrl tako zgodaj le zaradi neizmerne svoje ljubezni do Jezusa. Takih svetnikov je bilo še veliko.

Kdo pa bi mogel popisati tisto skrb, tisto ljubezen, ki je plamtela v Jezusovem srcu. Koliko se je trudil 33 let, da bi vse pridobil za nebesa, koliko noči je prečul, koliko skrbi prestal, koliko cestâ prehodil, koliko se postil, da bi vse pridobil za nebesa! On sam je rekel: „Moja jed je, da storim voljo tistega, ki me je poslal.“

Toda, čeprav se Jezus toliko trudi za zveličanje duš, vendar on skuša, kar je skušal nekdanj: trdovratnost človeško. Zato je njegovo srce ne le ljubezni, temuč tudi žalosti in bridkosti polno, polno bolečin. Saj ljubezni brez bolečin si ne moremo misliti. Kake skrbi in bridkosti občuti marsikdaj očetovo srce zaradi lastnih otrok! Kake dušne bolečine občuti marsikaka mati v svojem srcu zaradi svojih sinov in hčerâ! in poleg teh notranjih, dušnih bolečin, koliko je še vnanjih, ki človeku krajšajo življenje! In vendar vse dušne in telesne bolečine vseh ljudi se ne morejo

primerjati s tistimi bolečinami, katere je občutilo božje srce Jezusovo na zemlji! Čim večja je bila gorečnost in ljubezen njegova, tem večja je bila žalost in bolečina.

Le vprašajte dobrega očeta, skrbno mater, ki imata morda neposlušne, hudobne otroke! Vprašajte brata, ki ima hudobno sestro ali brata, kako hudo je vsem tem pri srcu, da se jim vse dobrote le z nehvaležnostjo plačujejo. Oj nehvaležnost, ti črna hudobija, ki nisi vredna, da te obsije beli dan, koliko si ti Zveličarju bridkosti napravila! Koliko se je trudil Jezus, da je odrešil človeški rod: a kaj je za vse to prejel? Veliki petek nam kaže, kaj je bilo plačilo njegovo. Ta dan prepeva sv. Cerkev njegove vzdihne: „Ljudstvo moje, kaj hudega sem ti storil, ali s čim sem te razžalil, odgovori mi! Jaz sem tebe izpeljal iz egiptovske sužnjosti, ti pa si mene izročilo rabeljnom. Jaz sem te napajal v puščavi z mano in vodo, ti pa mene napajaš z jezikom in udarci! Zasadil sem te, ljubljeni svoj vinograd, pa ti si mi postal neizrečeno grenak! Zaradi tebe sem tepel Egipčane, pa ti si me dal bičati. Jaz sem ti dal kraljevo žezlo, ti pa podajaš meni trnjevo krono. Povzdignil sem te v veliko slavo, ti pa povzdiguješ mene na križ! Kaj bi ti še mogel storiti, pa ti nisem storil?“ Vsakdo bi se gotovo utrudil deliti nehvaležnim in nevrednim ljudem dobrote, le Jezus se ne naveliča. Iste milosti, katere je skazoval tema dvema učencema, ko sta šla v Emans, skazuje še sedaj kristjanom. Ta dva učenca sta zapustila Jeruzalem in se hotela drugje naseliti najbrže zaradi smrti Jezusove. V mestu, ki je Zveličarja po nedolžnem v smrt obsodilo, se nista hotela več muditi. Med potjo sta se pogovarjala o tem, česar jima je bilo polno srce. V tem pogovoru sta iskala tolažbe; vsaj človeško srce se potolaži, ako govori jezik o tem, kar srce vznemirja. V teh bridkih trenutkih se jima pridruži Jezus kot tujec ter jih vpraša ljubeznivo: „Kakšni so vajini pogovori? Zakaj sta žalostna?“ To dobrohotno vprašanje jih je takoj pridobilo, da sta mu popolno odkrila svoji srci. S tem je Jezus dejanski izvršil svoj nauk: „Pridite k meni vsi, ki se trudite, in jaz vas bom poživil!“ (Mat. 11. 28.)

Jezus jih je pa tudi potrdil v veri. Vsi njegovi učenci so bili zbegani zaradi grozovite smrti svojega mojstra. Pričakovali so, da bo postal staveč kralj, da bo slavno vladal, pa so videli ravno nasprotno. Umrli je kot razbojnik najhujše smrti. Ker sta v veri omahovala, zato jih je Kristus poučil in jima razložil, zakaj je

moral trpeti. A še ga nista spoznala, spoznala sta ga šele v lomljenju kruha, ko sta bila obhajana. Potem sta se vrnila vsa vesela v Jeruzalem in pripovedovala prijateljem, kaj sta doživela.

Kristjani, kar se je pripetilo tema dvema učencema, to se pripeti tudi nam. Morebiti ta ali oni beži ven iz Jeruzalema, iz mesta dušnega miru, kjer mu ni všeč, beži od Boga, a Jezus ga poišče na poti in se mu pridruži, ljubeznivo ga navdihuje in daje tolažbo in srčnost, izvršujoč svoje besede: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.“ Kakor je tema dvema pregnal verske dvome, tako jih tudi preganja kristjanom. Kdor o čem dvomi, kdor potrebuje pouka in pojasnila, ne sme ga iskati v ljudski govorici, ne v zapeljivih knjigah, ki ga le še bolj v zmote zapeljejo, iskati mora v molitvi tolažbe in pomoči.

Tedaj, ko sta menila učenca, da je Gospod najdalje proč od njih, pa je bil najbližje. Tako velja še sedaj: „Kadar je sila največja, je pomoč božja najbližja.“

V zakramentu presv. Rešnjega Telesa je Jezus še vedno med nami. V njem ga prav spoznavamo, prav ljubimo. Marsikdaj ves nauk nič ne izda, kakor pri teh dveh učencih ni izdal, čeprav jih je Jezus sam učil; a kar razum ne zmore, premore srce, ki prejme Jezusovo telo. Zato je potrebno sv. obhajilo pri vseh težavnejših opravilih, da se srečno končajo.

Kličimo Jezusa, da ostane pri nas, ko se mračí! Amen.

† J. Benkovič.

Priložnostni govori.

„Iz sv. obhajila poganjajo device.“

Kaj je njegova dobrota, in kaj njegova lepota, če ne žito izvoljenih in vino, iz katerega poganjajo device.
Cah. 9. 17.

Nikjer se mi naš Gospod Jezus Kristus ne zdi tako velik, tako čudovit, tako vzvišen, kakor na križu, ob uri, ko žrtvuje svoje življenje za padlo človeštvo. Tukaj se poniža pred njim in skesano trka na prsi celò ljudstvo, ki ga je križalo. Tukaj priznavajo njegovo božanstvo celò poganski vojaki, ki ga stražijo na Golgoti, govoreč: „Resnično, ta je bil Sin božji!“ Tukaj trepeče pred njim v žalno temo zagrnjeno vse stvarstvo ter priznava,

da je njegovo. Tukaj, da, tukaj na prestolu ljubezni si je On priboril ljubezen in občudovanje vesoljnega človeštva, kakor je že sam prerokoval: „Jaz pa, kadar bom nad zemljo povišan, bom vse k sebi vlekel.“ (Jan. 12. 32.)

Nikjer, krščanska dekleta, pa se mi zopet naš Gospod Jezus Kristus ne zdi tako ljubezniv, tako dobroten in ponižen, kakor sredi med svojimi nepopolnimi apostoli pri mizi zadnje večerje v jeruzalemski dvorani. Tukaj se da uživati slabotnim učencem. Tukaj obseže njegova ljubezen vsa ljudstva in vse čase. Iz ljubezni prepolnega srca mu vrô čudodelne besede: „To je moje telo — to je moja kri!“

Na križu hoče za človeštvo umreti, pod podobo kruha in vina pa hoče pri človeštvu živeti vse dni do konca sveta. In ta vzvišeno-ponižni Jezus hoče in želi, da se spominjamo teh dveh znamenitih dogodkov; zato nam vsem kliče: „Pridite, jejte kruh in pijte vino, ki sem ga vam nalil.“ (Preg. 9. 15.) In na te svet prenavljajoče dogodke se bomo spominjali veliki četrtek in veliki petek. Pa ne samo ta dva dneva se spominjamo teh dogodkov, ampak tudi sicer pogosto v življenju. Saj pravi sveti apostol Pavel: „Kolikorkrat boste jedli ta kruh in pili ta kelih, označujete smrt Gospodovo.“ (I. Kor. 11. 26.)

Kako dobro pač Marijina družba umeva Kristusovo vabilo, ko vas, dekleta, nagiblje po svojih pravilih, da vsaj vsak mesec stopate k mizi Gospodovi, da se pokrepite z „žitom izvoljenih in z vinom, in katerega poganjajo device!“ (Cah. 9. 17.) Da, da, življenje Marijinih družb je reden in vreden prejem svetega obhajila! Sveto obhajilo je mlademu dekletu neobhodno potrebno, če se hoče obvarovati padca in rasti v krepostih, kakor zahteva Marijina družba.

1. Družabnice Marijine! Kdor hoče večno živeti, naj „oznanjuje smrt Gospodovo“ s tem, da zavživa pogostokrat ta „kruh življenja“, ki ga nam je dal Jezus Kristus pri zadnji večerji. Saj je On sam rekel: „Če ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.“ (Jan. 6. 54.) — Četudi je mlad človek poln življenja, vendar nima in ne bo imel življenja v sebi, ako ne zavživa Jezusa Kristusa v svetem obhajilu. Strup, ki zavdaja toliko ljudem duševno smrt, nosi človek seboj; in to je slabo nagnjenje, ki človeka tako siloma vleče v greh. Ta strup je posebno pri mladem človeku toliko močnejši, toliko hujši.

Kaj pa se navadno zgodi s človekom, ki je zavžil strup? Navadno umrje strašne smrti, ako ne dobi o pravem času zdravila. — S r e d s t v o zoper strup greha in slabega nagnjenja pa je sveto obhajilo, ono zdravilo, ki ga je „nalil“ Jezus Kristus sam. On je rekel o njegovi moči: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje.“ (Jan. 6. 55.) Po svetem obhajilu se slabo nagnjenje vedno zmanjšuje, nadnaravno življenje duše je čedalje bolj čvrsto, kakor je telesno življenje po zavžiti hrani čvrsteje. Sicer se bo to slabo poželenje tudi še po svetem obhajilu vzdigovalo, toda ne več tako silno. Sv. Tomaž namreč pravi: „Korenine greha se sicer ne zamoré, a polagoma se bodo usušile.“ Kdor hoče svoje hudo nagnjenje oslabiti, kdor hoče nadnaravno življenje duše ukrepiti, mora večkrat pristopati k svetem obhajilu. Zato pravi sv. Ambrozij: „Ako je ta zakrament kruh, torej hrana, ki se vživa vsak dan, zakaj ga prejemaš samo enkrat na leto?“

Sveto obhajilo pa nam daje tudi moč zoper satana. Tudi ta hudi sovražnik bo zbežal pred to zastavo večnega življenja. „Hudi sovražnik,“ pravi zopet sv. Tomaž, „se nam bliža s svojimi skušnjavami, pa vselej ga odločno pahnemo od sebe.“ — Ne le, da se vam, krščanska dekleta, po svetem obhajilu ni treba bati satana, ampak on sam se vas boji. „Kakor levi, ki jim šviga ogenj iz ust,“ pravi sv. Janez Krizostom, „prihajamo od mize Gospodove, in sam satan se nas boji in trepeti pred nami.“

O družabnice Marijine, naša pot skozi to življenje je težka; vsako stopinjo si treba priboriti po hudem boju s sovražniki. Kako težka je ta pot, vedo dobro tisti, ki se resno trudijo za to, da si zagotovijo svoje izveličanje. Da, to pa vedo tudi oni nesrečniki, ki so na poti proti svoji večni domovini malodušno klonili na tla in se izročili pogubi, češ: „Jaz ne morem več!“ Zakaj ne moreš več? Zakaj si omagal? Zato ker nimaš več moči, ki se dobiva pri svetem obhajilu!

Ako vojskovodja nima dovolj moči za boj proti sovragu, si poišče zaveznikov. O uboga duša! Uboga mlada duša! Kaj so tvoje moči v primeri z močjo tvojih mnogoštevilnih sovražnikov? tvojih številnih strasti, sveta, satana? Na noge torej, poišči si pomoči! Kje jo boš našla? Pri svojem Bogu v svetem obhajilu!

Jezno so se penili valovi na galilejskem morju; nevarno se je zibal čolnič učencev; nevarnost potopa je bila velika. Pa glej! Jezus vstane, se ozre po vzburkanem morju, zapove mir,

in vihar se poleže. — Naj valovi skušnjav pljuskajo še tako visoko, naj se penijo še tako jezno, — v svetem obhajilu sprejmi svojega Boga v svoje srce, — Jezus bo zapovedal viharju, in, deklica omahujoča, — rešena si!

2. Družabnice Marijine, ako boste po pravilih Marijine družbe večkrat pristopale k svetemu obhajilu, vsaj pa vsak mesec, se ne boste samo varovale vsakega smrtnega greha, ampak sveto obhajilo vam bo dajalo tudi moč, da raste v čednostih, ki so dekletu, Marijini družabnici, tako potrebne. O teh sadovih svetega obhajila je v preroškem duhu pisal že v starem zakonu prerok Caharija. Z neko sveto zavistjo je zrl v lepe čase novega zakona, ko bodo duše uživale telo in kri Odrešenikovo, in slovesno je vzkliknil: „Kaj je njegova dobrot, in kaj njegova lepota, če ne žito izvoljenih, in vino, iz katerega poganjajo device?“ (Cah. 9. 17.)

Ali ste čule, družabnice? *Iz svetega obhajila poganjajo — device!* Kako prekrasen sad svetega obhajila ravno za dekleta, za družabnice Marijine, ki se trudijo, da ostanejo čiste, deviške! Sedaj veste, kaj vam je potrebno, da ohranite svojo stanovsko čednost, sveto čistost, in da jo ukrepite. Potrebno vam je sveto obhajilo, rečem vsaj mesečno sveto obhajilo. Kakor vam je potrebno, če hočete ostati srečne, res duševno srečne, da ohranite angelsko čistost, tako vam je potrebno, da pogosto pristopate k svetemu obhajilu, „iz katerega poganjajo device.“ Dekle, ki za dolgo opušča sveto obhajilo, to dekle ne bo imelo dolgo moči ustavljati se najhujšim nespodobnim skušnjavam.

Pa ne le čistost, ampak tudi druge kreposti bodo v vas rastle po svetem obhajilu. Kakor si človek po zdravi hrani krepki zdravje, tako deluje tudi sveto obhajilo. Saj naš Zveličar sam pravi: „Moje meso je res jed, in moja kri je res pijača.“ (Jan. 6. 56.) In katera izmed družabnic še sama ni izkusila, kako je človek po svetem obhajilu vnet za vse dobro, kako se v njem vzbujajo čednosti, kako se poživi vera, upanje, ljubezen, navdušenje za Boga! Kako človek lahko moli; kako z veseljem gre v cerkev; kako rad se nekoliko poniža, pokori, zataji; kako bujno vzcvetje ljubezen do bližnjega! In vse to so kreposti, nujno potrebne vsaki Marijini hčerki. Dekliška družba brez teh kreposti naj se ne imenuje Marijina družba. Sveto obhajilo je torej korenika, iz katere poganja Marijina družba. Družabnice pa, ki ne hodijo redno k mesečnemu svetemu obhajilu, so na tem drevesu suhe veje, ki se morajo svoječasno oklestili, da drevo tem bujnejše raste ter porabi moč, ki jo dobiva iz korenine.

Kaj pa vam bi, dekleta, pomagale vse te lepe čednosti, če bi vam manjkalo stanovitosti v teh krepostih? In glejte, tudi te stanovitosti iščimo le v svetem obhajilu. Kaj je pač v svetih mučencih vzdrževalo ono nadnaravno moč, oni nevpopgljivi pogum pred sodnimi stoli poganov, na tezalnicah, na kolesih, na gromadah, pod mečem in sekiro? Odkod so dobivali to sta-

novitnost? — Povej nam, sv. Ciprijan, pogumni mučenec za sveto vero! On nam odgovarja v svojih pismih: „Kogar ni Cerkev oborožila za boj, ni sposoben za mučeništvo, in duša izgubi pogum, ako je ne vzdržuje in navdušuje sveto obhajilo.“ — Povej nam, sv. Barbara, ti deviška mučenka, odkod si dobivala moč, da si se dala preganjati in moriti od svojega lastnega očeta? Njena podoba s sveto hostijo nam jasno govori. Četudi ob smrtni uri ni v resnici prejela zakramentalnega Jezusa, prejela ga je vsaj duhovno.¹⁾ — Povej nam, mlada zmagovalka sv. Neža, kdo te je v šibkih letih krepil, da si v tako hudem boju ostala zvesta svojemu Jagnjetu? Kdo drugi, nego Jagnje samo, ki so je prvi kristjani prejeli vsak dan v svetem obhajilu! — In če se obrnete z enakim vprašanjem na sv. Alojzija, sv. Stanislava in druge svete spoznavalce, vam vsi odgovarjajo, da jim je dajal moč stanovitnosti „kruh življenja“, „kruh močnih“.

Sveto obhajilo pa nam daje tudi poroštvo srečne smrti, častitljivega vstajenja in večnega življenja. In to je naš namen, to naš cilj. Kakršno življenje, taka smrt! Življenju, ki je združeno z Jezusom, mora slediti smrt v družbi Jezusovi in družbi Marijini; zakaj kjer je Jezus, tam je tudi Marija. Če se poslavlja telesno življenje, če ugasuje oko, če zastaja srce, tedaj duša ne umrje; ne, ampak srečno pohiti tja na rajске livade. Saj taki duši ne velja ona obsodba, ki jo je Jezus izrekel nad tistimi, ki ne prejemajo svetega obhajila: „Resnično, povem vam, ako ne boste jedli mesa Sinu Človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.“ (Jan. 6. 54.) Nasprotno, taki duši je Jezus sam obljubil večno življenje, govoreč: „Kdor je moje meso in pije moje kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.“ (Jan. 6. 55.) Človek, dekle, ki z veseljem pristopa k svetemu obhajilu, ima v sebi kal novega življenja, ki bo začela ob dnevu smrti kliti in se razvijati v prekrasno cvetko večne blaženosti . . .

To, hčere Marijine, so prelepi sadovi svetega obhajila. In ko bo prišel veliki četrtek, se bomo tako živo spominjali presrečnega trenutka, ko nam je bila dana ta močna hrana. Zahvalimo takrat Jezusa Kristusa prav goreče! Družabnice Marijine, iz hvaležnosti do Jezusa Kristusa, iz ljubezni do Marije in do samih sebe držite natančno to pravilo družbe, da se mesečno poživite s to čudotvorno hrano. Kakor je nekdanji angel vzbudil preroka Elija iz spanja ter mu ponudil kruh rekoč: „Vstani in jej, zakaj dolgo pot imaš še prehoditi.“ (3. Kralj. 19. 7.), tako vam kličem tudi jaz: Družabnica, ko pride določeni dan v mesecu, vstani in jej, zakaj dolgo in nevarno pot imaš prehoditi, da prideš v pravo družbo Marijino! Amen.

Anton Skubic.

¹⁾ Prim. M. Torkar: Življenje svetnikov.